КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ   № 64 (4355).   ЕРА, 28 май 1970 ш.   Мах 2 кап.

ЕРРИГСОЮЗНИ ЛЕНИНСКИ КОММУНИСТИЧЕСКИ КАГИРХОЙ СОЮЗА XVI-ча СЪЕЗДАГА

Деза новкъостий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дIайха моршал дайт Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза XVI-ча съезда делегаташка, комсомольцашка а комсомолкашка а, коммунизм хьалъеш болхкхача берригача къоначарга.

Владимир Ильич Ленин вах 100 шу дизаро сийрдаькхкхача хана дIайолаленний ВЛКСМ XVI-гIа съезд. Марксизма - ленинизма идеи — доллача хIаман тIехь коталонаш йоахь болхлой класса, берригача къахьегамхой хьехам толар масса овгIорахьара къьгта хьахьекхар ленински юбилей евзьаро. ДегIаш урауттадеш бола низ дукбуьла, лакъаргбоаца хьаст ба советски кагирхошта цIаккха дергйоаца Ленина цIи, цун вахара карагIдьина сийлахь - доккха хIама, сийрда ленински геннй.

Ленински идейни организационни принципий ларда тIа хьаь ВЛКСМ советски кагирхой деналера авангард я, берригa кагирхойн мехкарийн кхотабу ю Коммунистически партена гонахье, денал доле, идейни кхетам лакха бола, болхлой класса гIулакхна тIехьара, къахьегама халкъа краза тIехьара хьинаре къовсамхой хьалкхебара цукна новкъостал ду. Къонача тIехьенах доккхал ду Коммунистически парте, цо йизвача бокъонагIа ший тешаме резерви денале гIончен лоархI Ленински Коммунистически Кагирхой Союзах.

Комсомольцашен кагирхошен, дерригача советски халкъо а санна, лаккача къахьегама толамаца белгалдоакх юбилейни шу. Кагирхоша заводашка а фабрикашка а, шахташкен гIишлонашкен, колхозашка а совхозашка а, Iилман лабораторешкен дешара заведенешкен практически гIулакхашца цIаькха а кхы цIаьнха а хьахьокх ленински васкеташта шоаш тешаме хилар. Парте сийлахь - доккхача гIулакха шоаш мутIахьа хилар.

КПСС Центральни Комитето лакха мах бу комсомола, советски кагирхой башка - дикача гIулакхий, Даьхен духьа са ца кходеш цар хьегача къин, из теш, комсомольцашa, Советий Мехка берригача кагийча нахен мехкарашен коммунистически общество хьалъяра исторически декхараш кхоачашдеча юкъе кхы а хьинарегIен тIегIерттан даькъа лоацаргхиларах.

Комсомола эггара хьалхарча аргIанара гIулакх да промышленности юрта боахами дIахо дегIаккхуьлара, пятилетка тIеххьарча шера хьалхашки декхараши хана хьалхе кхоачашдара, общественни производства эффективности къахьегама овсарлен лакхъяра, Iилманен техникаца кердда карагIдаьнараш халкъа боахаме шерра юкъекхаьяра, производства резерваех пайда дикагIа эцара берригa кагирхой оарцагIа бахар. ДIахо а доккхий къахьегама. Iилман, творчески гIулакхаш карагIдувлара керда шерра наькьаш хьаделладеннад советски кагирхошта хьалхашка.

IалIьмате бокхкача лоархIаме я ВЛКСМ кхуъш йоагIача тIехьенна коммунистически кхетам балара гIулакха. ХIанз Коммунистически парте мутIарашта юкъеухарех дукхагIбараш — Ленински комсомоло кхебь дикагIбараш. Коммунистически Кагирхой Союзо ленински наказ кхоачаш а деш, ший членаша «деша а дешаш, гIаштIехьа а буьлаш, кхота а луш, къовсам а лоаттабеш» шоаех коммунисташ бергболча тайпара «вIаштIехьбаккха беза ший практически болх» дIахо а.

КПСС Центральни Комитето комсомольцаш, берригa кагий нахи мехкарийн тIахьех:

кхоллама балха юкъе, социалистически яхье кхы а хьинарегIа дакъа лецара, цоай къахьегамца общества тар ма лу дукхагIа пайда бара, дерригача керда, толашагIа мел дола хIамаш бахьан долаш къовсам лоаттабара, халкъа рузкъа ларадара, довл ца хиларан боахама хир хоададарен духьала хоадамболлаш къовсам лоаттабара, къахьегамен производственни дисциплина чIоагIъяра;

коммунизме дахь тIагIертта Iомадалара, шоай хьаькъало чулоацаш дола хIамаш адамлено хьакхелла дерригa рузкъаш довзарца дIаьлий лара, йизза йола марксистско - ленински мировоззрени вIаштIехьъяккхара, шоай образовании, дешар, ухетам производственни къахьегамца дуэзаш леладара, коммунистически нравственность чIоагIъяра;

ленински васкет тешаме кхоачашдара — къахьега меттел, оборона лоаттае а шоаш кийчбара, тIема знанеш Iомаяра, даим кийча хилара, сийлахь-боккхача Октябра карагIдаьнараш бIарга са санна лорадара, вай мехка оборонни низ ма могга чIоагIбара;

вежарашха дола СССР халкъий доттагIал, социалистически содружества мехкаш кхотадаларе хадданза чIоагIдара, бокъойца дог тийшаш а долаш интернационалисташ, масса тайпарча Iазапхоштен эксплуататораштен духьала лоаттабеча къовсамо прогрессивни кагирхой, дувен берригача къахьегамхой тешаме доттагIий хилара.

Комсомола лоархIамегIара декхар — шоай мутIарашка дисциплинен организованности, хIамугIарашка дисциплинен организованности, хIара комсомольски коллектива инициативен денара шо даим лакхдар, берригача кагирхошта еш йола коммунистически влияни кхы а дукхагIа чIоагIъяр. Ленин санна бахе. болх бе, къовсам лоаттабе уж Iомабар. Ленински болха стиль Iомабар, дIадоладаьь гIулакх массаза а чакхдаккхар, кагирхой Союза гIулакхашта хьалхара ВЛКСМ хIара члена чIоатгIа бехктокхам хетаргболаш йола уйла дег чу йоссар. Комсомоло уйла дукхагIа тIаахийта еза В. И. Ленина цIерагIча Ерригсоюзни пионерски организаца балха. Цун йоккхагIа йола вожати йолча ю къахьегам дукхабезаргболаш, дика деша, шоай Даьхенна тешаме хургболаш хьалхебе беза хий пионераши школьникаши.

Парте даим йоакхо ю общества патчахьалкхени гIулакхашта довл дара кагирхой шерра юкъеозара. ХIанз, советски халкъ СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш де кийчлуш доллача хана, депутаталла хоржача кандидаташта юкъа цIераш яьхай дукххача комсомольций, къоначa нахьа. КПСС ЦК-ас дIахойт, комсомольцашен кагирхошен хоржамашка хьинаре дакъа лоацаргдолгахи шоай голосаш коммунистийн парте боацарийн йохаргйоацача блока тIехьа, Коммунистически партен Советски правительстван политикана тIехьа, вай Даьхе дIахо тоаяра тIехьа дIалургйолгахи дог тийша хилар.

Деза новкъостий!

Коммунизм хьалъяра хIанзарча этапе шерра доккхийн бехктокхамен декхараш хьоуьтт советски халкъа хьалхашка.

Шеко яц, советски кагирхойн цун хьалха латта отряд — Ленински комсомоли, хьалхагIа а санна, керда общество хьалъярий хьалхарча мутIарашца этта дIахо ухаргхиларах, дукхаееза Даьй-мохк карагIдувлача башха-дикача хIамийца гIорбоаккхаргхиларах, коммунизм, машар, социальни прогресс бахьан долаш лоаттабеча къовсамиа исторически декхараш кхоачашдеча уж парте хьинаре гIончий хургхиларах.

Даькъала хийла сийлахь Ленински комсомол!

Даькъала а хийла, тоа а луйла дукха къамаш даха вай сийлахь-йоккха Даьхе — Советски Социалистически Республикай Союз!

Коммунистически парте кулгалца — дIахьалхашкахьа долле, коммунизмага!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ

КОММУНИЗМ БАХЬАН ЛОАТТАБЕЧА КЪОВСАМЕ ПАРТЕ ТЕШАМЕ ГIОНЧА

Коммунизм — из дувен къонал я, хIаьта из хьалъе езараш къонабараш а ба! Денала лозунг, сийлахь-доккха гIулакх бахьан долаш лоаттабеча къовсама тIахьехам беш санна дек тихан новте уж дешаш советски кагирхойн цар хьалхалаттача отряда — Ленински комсомоли къахьегаме а цари карагIдувлача хIамашка а.

Уж 27 миллион ба — тешаме, денал долаш, чIоагIа, коммунизма, ленински парте, Ильича идеашта боарам боацаш чIоагIа мутIахьа берш. Кхоаменгахьа леста 27 миллион дог, доккхийча гIулакхий кхуврчашка чIоагIъенна 27 миллион характер. 4.895 цIерех дикагIбараш — кховаткъе иттлагIча шерий къоначa гварде сийлахь викалаш — шийXVI-ча съезде бахийтаб комсомоло.

Керда турпале корта а денна хIанзле Ленински комсомола летописе юкъедахача, дIадаьнича дикь шера карагI мел даьначоа хьалхара чIоагIа доккхал а деш, Советий мехка къонало съездий Кремлевски Дворецe еча ударни гIишлоний байракхаш, къахьегама коталоний рапорташ, керда общество хьалъерий. хьалхарча мугIарашка а этта шоаш гIоргхилара тешам.

ВЛКСМ XVI-гIа СЪЕЗД ХЬАЕЛЛАР

...26 май. Iуйрийна 10 сахьат даьнна ля. Делегаташен хьаьшашен, ура а этта, чIоагIа дIаьхдаь тIоараш а детташ тIамi новкъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов. А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев.

ВЛКСМ Центральни Комитето тIедиллараx съезд хьелл комсомола Центральни Комитета хьалхарча секретара Е. М. Тяжельникова. Команда лу: Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Цlе байракх, ВКП(б) ЦК-ан Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетен памятни байракхаш чуяхьаш хьагIоттар дех аз!

Лоххаш марш а гулбеннараша чIоагIа детташ тIоараш а долаш байракхаш зале кьачулахь. Съезде дакъа лоацарашен хьаьшашен ихьан оазагIа кхайкаду: Партена хоастам! Ленин вайца!

Е. М. Тяжельникова хоам бу съезде дунен тIарча 84 мехкаре 98 коммунистически кагирхой союзий, демократически социалистически кагирхой организацей викалаш а хIаьта ишта дерригдунен демократически кагирхой организацей викалаш а федерацен студентий Дунен халкъашта юкъерча союзен делегIацеш а кхаьча хиларах. Съезда балха юкъе дакъа лоацаш доазол дехьарча вежарашха йолча кагирхой организацей викалаш хилара, йоах цо, новкъостал дергда марксизма - ленинизман пролетарски интернационализман ларда тIа кагирхой интернационални бушамаш дIахо дегIаккхувларий чIоагIдарен, дунен - халкъашта юкъерча коммунистически демократически кагирхой болама ихьоагIон кхотабалари чIоагIдара.

Е. М. Тяжельникова дIахо йоах, 1968 шера шийи майра гIулакх кхоачашдеш валар хиннад вай Даьхен сийлахьча вIIа, дунен тIа эггара хьалхарча космонавта, башха — дикача коммуниста ВЛКСМ ЦК члена Юрий Алексеевич Гагарина. Гагарин Юре образ, цуниа карагIдаьнна легендарни гIулакх даим дахаргда нагирхой дегашка, церна сийлахьбоккха хьокхам хиина латтаргда. Цхьан минута йист ца хулаш сабар дарца Юрий Алексеевич Гагарин дагавехе сий делга дех. Берригаш а хьалгIоатт.

Цул тIехьагIа съезда хоржаш йола органаш вIашагIйоакха йоладу съезд. Президиум, секретариат, редакционни мандатни комиссеш хорж.

ЧIоагIа рдьаа хиина, чIоагIа детташ тIоараш а долаш сийлахь президиум хорж съездо Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Политбюро юкъе а болаш.

Цул тIехьагIа массаза рьзе а долаш съездо бергболча балха порядок чIоагIъю.

ВЛКСМ Центральни Комитета отчети ленински васкеташка хьежжа кагирхошта кхетам балара даькъера комсомоле декхараш.

ВЛКСМ Центральни ревизионни комиссе отчет.

ВЛКСМ центральни органаш харжар.

Къамаьл де доаш лу КПСС ЦК Генеральни Секретара новкъост Леонид Ильич Брежнева. Съезда делегаташен хьаьшашен ура а дитта, чIоагIа, дIахадаь тIоараш а детташ тIами Л. И. Брежнев.

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬ КЪАМАЬЛ

Деза новкъостий делегаташ!

Комсомолкаш а комсомольцаш, а!

Ленински Коммунистически Кагирхой Союза съезд Советски кагирхой вахаре, мехка дерригача общественно - политически вахаре йоккха событи я.

Вай парте Центральни Комитето тIадиллад сона ВЛКСМ XVI-съезда делегаташкен хьаьшашкен, мехкарче берригача къонича ленинцашка Советски Союза коммунисташкара дег тIара моаршал хулга а балха тIа шун толам балар лоаш шоана лоаца боккхийла а.

Цхьа бутт хьалхагIа мара доацаш чIоагIа деадеш белгалдаьккхар вай Владимир Ильич Ленин вах 100 шу дизар. Советски кагийча нахан мехкараштен, дунен тIарча прогрессивни кагирхошта Ленин — цIаккха а сердал йоргйоацача сага, къовсамхочун, политически деятела идеал а.

«Исторе сийлахь - боккхий лоархI, — яздаьд Маркса, — массане юкъа лерхIар кхоачашдар духьа къа а хьегаш, шоаш кхы а дикагIа хулаш хиина нах; опыто эггара ираз долашагIа вар а лоархIаш айву дукхаенешта ираз денивр». Иа идеал я къоначa Владимир Ульянова хержар. Йоккхен боарам боацаши я адамий кхелашта Ленина аь влияни. Боккхен боарам боацаши ба цо шийвахар дIа а луш дуненна баь революционни хувцам. Сийлахьбоккхача Октябра бIаьшеренех ала бокъо а йолаш аргда исторе ленински бIаьшере.

Ленина байракха кIал белгала IалIьмате йоккхий коталонаш яьлай вай халкъо. Цхьабакъда, Ленина хьийхад толамаш дахарах соцта ма довла, кхетамца мах бе карагIдаьннарий, керттера уйла кхоачашдандза дисача декхараштa тIаерзае, яхаш. Мукъаба сона шун съезд а кагирхошта дагалатташ доле дешаш дувцача хиндоагIар дизза хоатташ хьадехашин чакхъялар, укх гаргарча шерашка комсомоло бергболча балха планаш цо Ленина IаьдалагIа, корта болаш белгалъяр лоаш лоаца боккхи.

Укхаза гулбеннаб коммунизмана тIехьарча дукхача къамех латтача къонача къовсамхой сийлахьча эскара викалаш. Тахан Ленински комсомола мугIарашка — ткъаь ворхI миллион саг. Ах бIаь шу хьалхагIа, комсомола КхоалагIча съезда Владимир Ильича шийи исторически къамаьл даьча хана санна массехк бIаь эзар а вовцаш, ткъаь ворхI миллион.

Къоначa юкъмараша сийрдаьккхача уих залах бIарг тохача ши-шерIа дег чу йосс Ленинга ладугIаш хиннача а социализма коталоннен цуниа карагIдаьннараш лорадарах юкъе сийлахь - доккха дакъа лаьцача а кагийча нахацен мехкарашцен шо сено гаргаувэ - хьогI яха уйла: Шо а ишта дег тIара мутIахьа да коммунизма гIулакхна, шоай сипош дIадала кийча да шо юкъарча гIулакха духьа, шун а ишта мара машар бац империалистешца, ишта классови пролетарски солидарноста уйла я дерригача дунен тIарча миллионаш болча къахьегамхошца.

Керттерчоа, советски характера маIен лоархIалучоа, шо а да ужжаморгаш. ХIаьта шо белгалдоалачоа, —образованноста, культурана — шо декхарийла да шоена кховенга бода инкъ биллача шоай даьштен даьдаштен.

Кагирхоша хам бу шоай даьшта карагIдаьннача деналеча гIулакхий. Цхьабакъда, кIанз а хьалхарчул кIеэнгагIа эшаш шоаш кхо ца беш хулга а энтузиазм а, идеалашта мутIахя хулга а, деналера гIулакхаш карагIдалара кийча хулга а. Шо да шоай даьшта карагIдаьннараш лорае, коммунизм хьалъяра йоккхий планаш кхоачашъе езараш. Из сийлахь, бехктокхаме, дог уроттадеш доле декхар да. ХIаьта тешалаш, ха йоагIаргьа, шун, 70 шерий кагирхой а, гIулакхехи шоена карагIдувларехи шун бераши берий бераши хьагаргдолаш.

Хано шийи законаш хьалхадоах цаха. БоккхагIбарий тIехьа

(Йистедоалар 2-ча агIо тIа).

ХЬАЙБАШТА — ДОАКЪАР

Доакъар Iалашде деза ха хьатIаэттай.

Хьайбай продукташ дукхагIа яхаран планаш совгIа уж патчахьалкхенга йоххаран юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашде йиш хургьяц, пагахьа санна хIара ферме кхоачамболлаш Iалашдаь доакъар ца хуле.

ХIара шера ниЙслу дукхача вай колхозийн совхозийн фермашка хьайбаш Iаьтара дакара доакъар ца тоаьш йола моттигаш. Из кхта хул гIожа а моша а доакъар Iалашдара цу боахамашка лерттIа терко ца еш хиладь. Цу тайпара дар укх шера а юха хила тарлуш да.

Цонашкен, хIаьта ишта долкъара культурни дIайийначен буц дика дегIаена йоллаше а дукхача вай боахамашка хIанз а лерттIа доакъар Iалашдара болх дIаболa ца беш ба.

25 май хьатIакхоачаш республикий бIарча хьаийцача эрий тIаьннен дIайийнен баьцаш 17,8 эзар гектара тIара хьекхай, хIаьта цигара 4333 тонн йол Iалашъяй а планах шийи процент.

КIезига дикагIа вIаштIехьадаьхад доакъар Iалашдара балхаш Наурски Шелковскойи районийн боахамашка.

Укх шера 223,5 эзар тонн йол аргIаш дах фермашта юхе дIасттае езаш ба республика юрта боахама къахьегамхой. Из декхар толамца кхоачашдара мел эша хьалаш долаш да. Колхозийн совхозийн кулгалхой, специалисташ, механизатораш шоай низ дIакхоачар де декхарийла ба йол дукхагIа Iалашъяра. Цу даькъе совгIа хинна кхоачамбоацараш укх шера хилийта йиш яц.

25 май тIакхоачаш республика боахамашка йол Iалашъяра йола

СВОДКА

(проценташа)

Районаш:

1. Ачхой-Мартанa	7
2. Ведана	—
3. Грозненски	—
5. МалгIабика	1
4. Гудермесски	—
6. Надтеречни	2
7. Наьсарен	—
8. Наурски	6
9. Ножай-Юрта	—
10. Советски	—
11. Сунженски	—
12. Уорс-Мартана	—
13. Шаьла	1
14. Шелковской	4
г. Грозни	—
Ерригача республика	2
Цу дакъе юрта боахама министерства холхозаши совхозаши	2
«Грознило» объединене	5

С. Ц. ПЕТРОСОВНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Мехкдаьтта промышленносте дукхача шерашка. беркате болх барах а вахча дийнахь дена кховаткъе шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

Петросов Самвел Цатуровича «Грознефть» объединене начальника заместитела, болхлой снабжене Управлене а начальника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН,

КУЛЬТПРОСВЕТУЧРЕЖДЕНЕЙ ЛОАРХIАМЕ ДЕКХАР

Бехктокхаме декхараш да хIана республика культпросветучреждене шта хьалхашка латтараш: цар кхетамца вIаштIехьбаккха беза юбилейни шера лакха хьуркъам чуэцара кхашка хьинаре къахьегаш болча маха культурни гIулакх дара болх. Из дика дхета а деш, республика дукххача культпросветучреждененашa вIашагIъехкий кхашкарча механизаторашта гIулакх дергдола агитационно-художественни бригадаш.

БIаьстам балхаш дIадолалушше кхашка араьлар Сунженски районин культура Цlен агитбригада. Самодеятельни искусства эггара оперативни денал долен отряд шо хиларах тарра, из ханнахьа кхоач хIара бригаде, стане. Цун репертуараца а сакъердаме концертни номераш, дика чулоацам бола лекцеш. Хьалхашка латтача декхарашца хьежжа агитбригада коллективо даим эргIйоах шийи программа.

Кхашкарча механизатораш гIулакх дола дика вIаштIехьдаьккхад Грозненски районерча культпросветучреждененашa а. Из болх къаьстта дика делабу пигарча Первомайски Старо-Атагински культура ЦIеной агитбригадаша. Къахьегамхошта дукха езаеннай уж. Цар сакъердаме концерташ уттаду механизаторашта, лекцеш еш, беседаш ю, мехка а доагол дехьа а хиннача событеех дувц.

Ведана районин культура Цlен художественни самодеятельносте дакъа лоацаш дукха нохчий мехкарий ба. Уж каст-каста хул кхашка, бригадашка, фермашка. Цар ашарашка чIоагIа ладуогI наха.

Механизаторий салоIам вIаштIехьбаккхара денна йоакхо ю Советски Урус-Мартанен районин культура ЦIеной коллективаша, иштта кхычар а.

Цу тайпара масалаш кхы а доладе йиш а. Республика дукххача культура учрежденешa кхетамца план отталь бIаьсти а, хIаьта ишта аьхки а кхашка бе бевча балха. Механизаторий хьаштеш дизза кхоачашдара дукха мероприятеш кхоачашъе лаьрхIад. Цар районий культура отделаша лерттера терхам тIабьхийт хIара культура ЦIагIа агитбригада вIашагIйоллара, репертуар хьалхашка латтача декхарашка хьежжа хилийтара.

Цхьабакъда, цу лоархIамеча балха цхьайолча моттигашка лерттIа йоакхо яц. Кхашка механизатораш болча наггахьа мара хилац художественни самодеятельноста коллективаш. Цхьайолча культура учрежденешка вIашагIъехкац агитбригадаш. Гудермесски районерча культпросветучреждененашa укх тIеххьарча хана дикка ошабеннаб художественни самодеятельносте дакъа лоаца нах. Ледара болх бу цигарча агитбригадаша а.

Цхьан хана чIоагIа гIоръяьнна яр Наурски Шелковскойи районашкарча культпросветучреждений коллективаш. Цхьабакъда хIанз дукха кхоачамбоацараш да цар балха юкъе.

Шенхаштта тоабе безаш ба МалгIабика районерча культпросветучреждений болх а.

Агитбригадаш кIезига я Наьсарен районе.

Цу тайпара хьал кхы дIахо да мегаргдац. Дукха мах ба хIана колхозийн совхозийн кхашка балхаш деш. Цулухьа культпросветучрежденеш декхарийла я хIана шоай болх цхьа юкъе баккха. Из боккха лоархIам болаш гIулакх да. Цу балха кхетамца вIаштIехь а яьккха отталь план хила еза хIара культура учреждене. Эггара хьалха терхам тIабахийта беза агитационно - художественни бригадаш вIашагIйоххара, цоа репертуар тоаяра. Агитбригадашта юкъебахийта беза дикагIбола самодеятельни артисташ, лектораш, агитатораш, пропагандисташ. ХIара денна кхашкарча механизаторашта сакъердаме концерташ уттадергдолаш дика чулоацам бола лекцеш ешаргйолаш, беседаш ергйолаш вIаштIехьдаккха деза гIулакх. Шерра йоаржае еза дикагIйолча агитбригадай опыт.

Партийни, комсомольски организацеш, культура районни отделаш, моттигера Советаш декхарийла я культпросветучреждений болх тоабара денна терко е. Парте райкомий бюро заседанешка каст-каста дувца деза культура учрежденешa кхашкарча къахьегамхошта юкъе бечa балхах. ХIанз. СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулача денга кийчлуча хана, къаьстта тоабе беза из болх.

Кхашкарча къахьегамхошта культурни гIулакх дара дакъе доккхий декхараш хьалхашка латт героза культпросветучреждененашта а. Уж декхарийла я шоай шефски новкъостал тоале.

Доккхий декхараш тIайийшад республика ялат кхедераша. Цар тIагIертта къовсам лоаттабу юбилейни шера лакха хьувкъам чуэцара. Культпросветучрежденеш декхарийла я шоай дош кхоачашде механизаторашта новкъостал лоаттале.

В. И. Ленин вах 100 шу дизара юбилейга кийчлуш вай культпросветучрежденешa йоккха опыт Iомаьй. Шеко яц, цунах кхетамца пайда а эцаш, хIана шоашта хьалхашка латта декхараш цар сийленца кхоачашдергхиларах.

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Физулий азербайджаний мехкдаьтта деьккхача — хьамсара хий яхиний да. Лоамара доагIача цу хинa гонахьара, Доккхача Кавказски лоаман дукъа къулбехьенгахьарча боса овгIоцера гучаьннай IалIьмате дукха полиметаллически рудаш доаккха моттиг. Филизчайски руда доаллене моттига промышленни эксплуатаци а хела да лоамашта юкъе из хилар. ХIанз кийчоя балхаш дIадоладаьд цига.

СУРТА ТIА: лаьттан чонаш дIахо тохкаш я. Из болча ЗИФ-1200 хзача станока новкъостала ток бурув.

Р. Нагиева сурт.

ТАСС фотохроника.

ДЕПУТАТАЛЛА ВОЛЧА КАНДИДАТАЦА нов. И. С. КОНЕВЦА ХАРЖАРХОЙ ВIАШАГIКХЕТАР

Селкан В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец тIаьхк вьина хьалдизар № 7 йолча Грозненски хоржама округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла кандидатаца волча Советски Союза Маршалца Иван Семенович Коневца вIашагIкхета вьина гулбеннача харжархоша.

Депутатий кандидатаца И. С. Коневца вIашагIкхетара хетаяь собрани хьаелл КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина.

Собране доакъашхоша массане къоабилйир КПСС МалгIабика горкома секретара А.-Хь. Барахоева КПСС Центральни Комитета Политбюро сийлен Президиуме харжа аьна сина предложени.

Цул тIехьагIа къамаьл де доаш лу И. С. Конева доверенни волча В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода механика нов. Бутовна.

Тха завода коллективо доккхал ду, — аьлар цо, — № 7 йолча Грозненски хоржама округе гIолла И. С. Конев СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла кандидат ве аьна шийна бенкача тешамах.

Вай мехка дикагIа болча къонгех ца1 ва Иван Степанович Конев. Шийдерригa вахар, низ, опыт революце коталонаш лораяра дIаеннийцо. Революце бIухогара вай мехка цIи левзолча, гонзача тIема начальникага, маршалга кхаьчав из. Даьхен хьалхашка дукха гIулакхаш карагIдувларах шозза Советски Союзен цIьа Чехословацки Социалистически Республикан Турпал ваьв цунах. хIаьта дукха ха йоацаш вай мехка къахьегамхоша фашистски Германи эшаь 25 шу дизар дездеча дийнахь «Котало» орден сийнай цунна. КПСС ЦК член ва из, дукххаза а СССР Лакхехьарча Совета депутаталла хийржав.

Сийлахь - боккха Даьй-мехка тIом латтача шерашка И. С. Конева доал деш хиннача I Украински фронта бIухой майра латаш хинаб Курская дуга кхача фронте, Белоруссин Нольшен мукъайоаккхаш, Прага бахьан лаьттача тIем тIа. МоастагI эккавеш Берлине чухаьчаб. Къамаьл даь воаллаш кастта хоржамаш хургдолча дийнахь И. С. Конев СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа массана тIахьейхар цо.

Къамаьл де доаш лу депутаталла кандидата доверенни волча Сунженски района «Победа» колхоза хьаькхий - товарни ферма заведующена нов Локтерика.

Депутатий кандидата И. С. Конева вахарахи Даьхенна хьалхашка цунна карагIдаьннарехи дийцар цо. Коммунистийн парте боацарийн цIаккха йохаргйоацача блока тIехьа кхаж тасса массава тIахьийхар.

Собране къамаьл даьча «Старогрознефть» мехкдаьтта доаккхача управлене оператора нов. Серегина. И. С. Коневна наказаш делар.

Хоржамашта никъадолхаш Наьсарен района къахьегамхошта карагIдувлача къахьегама толамех лаьца дийцар Наьсарен района «Экажевски» совхоза звеньевойс нов. Итазова.

Собране ишта къамаьлаш дир Нохч - ГIалгIай пединститута студенткас нов. Висхановас, Советски Эскара эпсара нов. Суслова, Урус-Мартана райбольница керттерча лора нов. Магомадова. Наурски района «Плодопитомнический» совхоза директора нов. Зверковас.

Трибуна тIа воал Советски Союза Маршал И. С. Конев. Шийх тешам боларах республика промышленни предприятей, боахамий, учреждений коллективашта чIоагIа баркал оалаш къамаьл дир Советски Союза Маршала И. С. Конева. Советски Эскархалкъа деза, цун сий деш хилар белгала я, — аьлар цо, — цун вихьа вола со Iаьдала лакхехьарча органашка вахийта харжа оттавар. ДIахо хоржамаш хулача шера советски нахе экономика йиеча, культура дегIаккхувлача доахача толамех, дунен халкъашта юкъерча хьалах, вай партен правительствен мехка чухьарчен доазол аратьарчен политиках лаьца, дIахо йодьна хана советски наха хьалхашка латтача декхарах дийцар цо. Ше къамаьл даь воалаш доаш делар зелкъо шийх беина тешам боа ца беш, вай мехка коммунизм хьалъеш боаккхача советски нахьа маьрша къахьегам лорабеpa гIулакхе берригa низ дIабала.

С. ШАДИЕВ.

НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬ КЪАМАЬЛ

(Чистедоллар. Доьалур 1-ча агІо тІа).

хІанагІбарашка кхоьи. Нефта хул дезаш юкъо а Іиштта хул общества. Новхалий моттигаш хуьшлапро шийна чулоац тайп-тайпарча новхалех болча наха цхьана беш бола болх, кул кулгах, оагІув оагІох теха беш бола болх. ХІара новхала йоагІа из обществе вахаре бІарзагІа йолча новиеш тІа доаккхаш йола ха. Из ха хьагІотташ латт шоана а. БоккаагІбола новкъостий шоах теш, шоана керда турпал гІулакхаш, керда къахьегама котталохаш карагІъувларга сатувсаш ба уж.

Общественно политически вахаре кагирхоша дикъа доацаш ца хуле толаме дІахьалхаццкахьа аха йиш яц вайга. Советски комсомоли ІалахьмагІе бокиха низ ба. Тахан цун мугІарашка да болхлой а студенташ а, колхозхойн Іилмачойн, космонавташ а хьахархой а.

Тахан кенатеза арадаьккхача КПСС ЦК-ас шуи съездага дайтача моаршал тІа белгал ма даьккхара, парте дикка мах бу комсомола, советски кагирхой башхадикача гІулакхий. Даьхен духьа шоай са ца кходеш цар хьегача къин. Партени къаьстта чІоагІа хьаштдолаш хІама да кагирхой социальни политически хьинар ма могга чІоагІагІа дегІакхувлилга, цо хьалхагІа а комсомола тІара дайхкад хІанз а тІадехи дерригача халкъа юкъарча масштабера деккараш кхоачашдеш. Тахарча комсомола кхоачашдулургда ерта чоалханегІа, эгтара бехктокхамегІа дола деккараш!

Новкъостий! Оаш, баккдар аьлча, дунаргда комсомола низаш хІанз коммунизм хьалъяра малагІча участкашка тІадерзадича гІойленагІа хургда. Цу хьакъехьа сайка хета цхьадола хІамаш дувца безам бар са.

Шоана хоаш ма дарра, керда ча лоархІамеча этапа чу йолаш латт советски экономика. Оалагари дена хуцалуш йоагІа промышленностен юрта бокхамеш технически база. Цу гІулакхо дуккха керда хІамаш юкъедехьа халкъа бокхама деккараш кхоачаддара, экономически технически политика хийчъяра а чакхьяккхара а вай лаьцача накхьа. Мел хиша а йоккхий йола вай общество дегІакхара бркага продемаш тахан практически Іилма, технически прогрессица ювзаенна я.

Ала йиш йолаш да, хинан юкъъанцарча пятилеткайн шерашка вай социалистически доал леладара юкхьанцара школа яьккхий аьнна. ХІанз вайна хьалхашка латт социализма экономика лакхерча школа деихараш. Уж да коммунизм хьалъярга бодача некъа тІара эгара чоалханегІен эгтара творческегІен доля деккараш. Коммунистически парте кулгалца беш а дерга уж кхочаш. Цхьабакъда, толамца из дара, замал тІехьа ца дисара, Іилма-технически прогресса темпаш тІехьа ца дисара кертердар — знанеш каввербаяр. «Цкъа-дале — деша, шозлагІа-дале — деша, кхоалагІа-дале — деша» яхаш Ленина дІадийхар хьалхагІа саина хилавза иргІоаша вахара правило а йолаш дус.

Парте йоакхо ю коммунизм хьалъеш болча къонначарех шера образованни, творчески уйла еш бола нах бара. Кагирхой шаьеш хкетадеш хила беза дегІахара гІулакхаш Іилмане техникаел доазув яхар фуд хоаш ца хилар. Цудухьа школьни парте тІара доаллашехьа а даха деза шоаш хІамаш доввзара тІакхе хьегаш хиларга. Іилмии техникан керда открыташ е Іамарга.

ХІанз партен правительстван гІулакхаш чакхдаьхачул тІехьагІа университеташкен институташкен кхы а дукхагІа ух заводашкарен фабрикашкарен къона нах. Вай вузашка дикка дукхагІа тІакхийтаб колхозашкарен совхозашкарен кагирхой. Комсомоло шефство лаьцай цу кагирхошта, дешара новкъостал ду царна. Бакъахьара эшаш гІулакх да из, новкъостий.

Комсомоло массе оагІорахьара хьаллацеш йоакхо ен еза болх беча кагирхой Іилма - технически творчество дегІакхувлара. Традици а хиина дІадоладенна профессех лаьца конкурсаш елга — говзала, балхах саккера яхь лелаш къовача токарашен трактористашен, тІишлошъераша а фрезеровщикаша а, доаркашен кулинарашен. БІаьш эзараш болча кагийча нахен мехкарашен дакъа лоац студенчески Іилмин общественни обществени конструкторски бюройн балха юкъе. Йоккхий говзалаш дуккха гучаювлат кагирхой технически творчества выставкашка я.

Іилма технически прогресса къонача энтузиастий гІулакхий. Лоархlаме дакъа да вай юрта бокхам. Шишегlа кхетадеш да, парте юрта бокхама хьалхашка оттадаь доккхий деккараш технически грамотни, квалифицированни, лаьттеи лаьттан тІаро къахьегами дукхабезаш болча наха маре кхоачашдулург ца хилар. Цудухьа раьза хиина белгалдоаккха вай, вай юрта Іалахьмате сагота эшаш йола технически профессеш Іомаяра юртарча кагирхошта новкъостал да аьнна парте бъь тІехьехам комсомоло чІоагІа хьаллацар.

Массе тайпара, дуккха оагІош йолаш дола къонача рационализаторий, изобретателий, производства новаторий — цу бокъонца болча технически прогресс хьалхатеттарий гІулакхаша хьаьну керда тайпа къахьегамхо — толамагІа мел дола хІамаш хьалловцар. Керда прогрессивни идеш юкъейоаллиро массаза а хьагучайоах башха-дика Іилмани организаторски талантош, доагІар дІадехаргдолаш гражданственность хургйолаш Іомабу. Вайна эшараш бокъонца уж тайпа гІулакхаш доахкаш хургбола нах ба.

Іилма, техника, производства цхьоагІо — из ба Іилма-техническа революце эмалахь вай толамаш доакхархилара бола тешам. Шо да новкъостий, из цхьоагІо шеръе а чІоагІъе а езараш. Комсомола гІулакх — беррига кагий нахи мехкарийи цу лоархІаменагІа гІарчI балха юкъе дакъа лаца тІаберзабара керд-керда накъъаш лехар.

Комсомоло массаза а гІулакхаца хьахьийкхад кагирхой инзаш керттерча лостамашта тІадерзам дале хоаш ше хилар. Лакха мах бу вай промышленна гІирсий лоархІаметІарча объекташта комсомоло лелаеча шефства. Из бахьан дрлаш комсомол хоастае а сийдо а деза.

Цхьабакъда, кагирхоша массанахьа а, вай Іалахьмате боккхача социалистически боахама вахара лоархІамерча доакъашка энтузиазмаца къахьегаргдола гІулакх де деза. Массаза а оал вай заводаш хьалъеш, кІори мехкдаьттеи доахаш, накъъаш дехкаш, хІакзара машинаши оборудованни хьаеш болча нахах уж коммунизм хьалъеча хьалхарча юхьига латт аьле. Цхьабакъда, общестана кхы кІезигагІча лоархІаме дац чуІе шеиош хьадеш, дуккагІа эшаш доля товараш хьадеш, бытовой гІулакхаш дара системе бола беча наха хьегаш дола къа. ХІаьта романтиках лаьца аьлча, из моллагІча лоархІамеча, халкъа эшаш долча гІулакхаца йолаш я. Маргаза а йолаш а из гІулакхага керда тайпара хьажа, кердагІа, толлаш кура хьаида хорараша.

Ловцца аьлча, комсомольски организацей теркама кІал латташ хила еза вахаро хьалхашка уттадеш долча — сийрдача, уйла тІеозаш долча я, хІара денначіа, хьалхарча юхьига шоллагІча даькъера мара дац аьнна хеталургдолча а — деккарий спектр.

Шун уйла тІаерзае безам бар са экономе режим чІоагІъяри производственни резервех пайда эцилга тоадари санна долча лоархІамеча бокхама деккаре а.

Советски наьха кулгаша хьаькхеллад Іалахьмате доккхий материальни рузкъаш. Кхетамеи дІахордар гуши бола дай сиина царна доал де Іомадала деза шо. ХІанз вай йолаш йолча производства масштабашка кхьметтел бракъ, цо йоагІаш хилийтача отходий процент цхьан дакъо а Іалахьмата доккхий зенаш ду. Вай парте ЦК, правительства, ВЦСПС, комсомола ЦК письмо тІа къаьстта чІоагІа белгалдаьккха экономе даькъера ленински лозунг диза хьаллацар кагирхой шеррача гІоша, хьаллъьнар болхлоша, колхозхоша, интеллигенте. Цхьабакъда, ма цхьан дийнахь бе болх хиина Іац. Вай массане а хІанзчул тІехьагІа де дуккха хІамаш да укхаза.

Производство эргайоахаш тоагр, быт, салаІара хьалаш тоадар, моллагІча тайпара дусе а тІехьадисар, бюрократизма белгалонаш да на магар — шигара хорае еза кхоллаимера хьинар санна, иштта хьаллаца из дезаш а кагирхошкара хьейоллуш а йола унахІена критически юхьиг а чакхьяккха хоттиг. ЛоархІаме да кагийча нахах доаллаш дола шоашта тІадилла гІулакх хьинаре кхоачашде хара, кхоачамбоацараш сихха теркалдеш дІалахеи хара мах бартСаг хьалъайвергволаш, цун дикагІа йола замалаш хьегучайоахаргйолаш, общестана духьаларча гІулакхашца машар хулийтаргбоацаш йола духовни климат производственн бытен, хІара коллективе хьахилийта гІерта деза.

Новкъостий! Кагирхошта коммунистически кхетам лулга комсомольски организацей гІулакхий лоархІамегІара чулоацам хила а хиннаб, иштта болаш а бус. Оамал вІашатІехьйоалаш, мировоззренех кхуви, вахара накъъаш белгалдоллаш дола шераш да кагийча нахен мехкарашен комсомоле доаккараш. Нагахь санна цу хана шена къахьега хьо Іомавенна веце, эзанешпара чам бийза беце, бакъдара харцдари къоастаде, вахара бокъонца йола хозне хетаргахьа йолчох хьакъоастае Іомавенна веце, карардалийтар юкаметтаоттаде хала хургда.

Тхона, коммунисташта, дика хет кагирхой марксистско-ленински образованноста бовзам лакхбенна, Владимир Ильича Ленина билхаш къаьстта шоаш Іомаде цар кІоаргагІа безам хилар. Революционни теори Іомаяр — из бокхен халеи къахьегам сагІ вІаьхий веш, коммунизм хьалъяра сийлахь-доккхий деккараш кхетадарга кхачалца из айдеш дунеи революционни процесса юкъе саккетаме доакъашхо цунах веш бола хьаьнала къахьегам ба. Цу къахьегама низаш кходе дезац. Энгельса аьхача тайпара — «массаза а теркалле деза, социализмо ше Іилма а хина дІаяьттача хана дезаш ше Іилма санна лоархІаьга, кешта аьнна, ше Іомаолга дІадехаш дилара».

Цунца цхьана, коммунизмана тІехьара саккетаме къовсамхой а хиина дІаоттара, кагирхоши мехкарашен, теоретически знанеш совгІа, доакхагІдолча коазалаша Іоаць Іалахьмате йІаьхий практически опыт Іомае а еза. Социалистически обществе революционни тІема, къахьегама традицеш легIена, уж хаддаиза йІаьхий е а ее а, къаьнарча опытех кхоачамба а беш, тешшаме дІахьалхашкаха аха езар комсомол я.

Буржуазни идеологеиа духьаьлатІагІортташ къовсам лоаттабе за деза вай кагирхошта. ХІара комсомолец — из вай буржуазни влияние цхьалие а формаца машар боанием йола идеологически фронтехьиаре къовсамхо. Буржуазни социалистически идеяшта юкъе латтача къовсаме моттиг ц нейтрализманен компромиссашка. Вайна деза да каьла йиш яц «стере, программе, байракаш» яха ленински васкет.

Правственно унахцІена, гІулакхана болаш, хьалхашка латта деккараш тІабийрзаа кхоачашде уйла йолаш хьалкхувш латт советски кагирхой. Парте гІулакх бахьан долаш, коммунизма гІулакх бахьан долаш лоаттабеча къовсаме хьинарахи энтузиазмахи бизза ба уж. Уж — социализм, дунен позицеш хьа а яькхе, деррига дуне дегІаухача керттера низ а хиина дІаотташ латтача а советски кагирхоех доккха де, Ленински комсомолах доккха де парте бизза бокъо йолча а хьалашка хьалъхийна керда табла кагирхой!

Новкъостий! Октябрьски революцеца цхьана цІий санна советски кагирхой дегІах внна интернационализм. Советий Мехка къоначча тІехьенашта карагІдулача турпалча гІулакхаша хьахьокх Даьхенцара цар боврам боацнаш боккда безам кьонха цу Іеш, дунен халкъашта юкъерча болхлой классагІулакха хьалхара, дерригача дунен тІарча паргІатони социальни инйсхони идеалашта хьалхара чІоагІа бехктокхам хеташ уж хилар а.

Бокъонца вежарашха долча гІулакхаша бувзаболийт вай кагирхой кхыча социалистически мехкий кагирхошца. ХІанз кагирхой коммунистически союзий мугІарашта юкъе а этта гІирсаш хьалдеши къовсам лоаттабеши барашп, доал деча марксистско-ленински партей мугІараш кховиш хьалдузаргдарашта дунен социалистически системе кхотоергйола деррига дуне дегІадара даькъе цун лоархІам дІахо лакхбергбола сийлахь масси тІаэцаргьа шоашта. Цудухьа шеко яц, дунен социализме кхоане тешамеца бе йоаллаш хиларах.

Капитала мехкашка кагирхой болам чІоагІгІа айбалара тешаш да вай. Из еррнгача капитализмана цхьатарра кІоаргагІа кризис хилар хьахьоккхаш йола лоархІаме белгало я. Эксплуатаце стройна, доашаш гІеттадеча империализма авантюраша машар хиар безам бац кагирхой. Къоначча болхлой, ахархой, студентий низ бола выступленеш, цар чакхдоахадаш гІулакхаш шеррен тІагІорттадаьи хилар укх тІеххьарча шерашка капиталистически мехкашка латтача политически къовсама шенхаштта фактор а хиина дІаяттал.

Вай комсомола чІоагІа уйла тІайохийт доазол дехьарча мехкий кагирхой коммунистически союзашцен кхыча демократически организацешцен лоаттаду доттагІала бувзамаш дегІаккувлара. Цо тІала бувзамаш дегІаккувлара. Цо хьинаре дакъа лоац Дерригдунен демократически кагирхой федерацен Дунен халкъашта юкъерча студентий союзен дерригача лоархІамеча керда дІадоладаьча хІамашкен гІулакхашкен.

Парти дог тийша я, Ленински комсомоло дІахо йодача хана а империализмана духьаларча, халкъий машара, паргІатонна, социалистически кхоанена тІехьарча берригача къоначча къовсамхой къаман цхьоагІо чІоагІъергхилара.

Дунен вреня социальни шин системана юкъе ира къовсам латтача замалаь дах вай. Империализмо терз Іодилладац. Дунен халкъашта юкъерча хьало вай деккарийла ду Советски Герзашпарча Низий оборонни шизи тІема кийчон чІоагІъе. Из вай деза де кхар да.

ХІанзарча эскара, флота, шиначена хІана еш образованни, идейно чІоагІа, физически унахцІена, са ца кходеш къоначал долаш хиинача дай традицеш кердагІа йола тІема техника ма ярра Іомарца цхьана ювзаллийта ховш бола нах. Советски Герзашпарча Низашта цу тайпара пополнени хьалккеара гІулакха доккха дакъа кховч комсомолага, цун сийлахьча армейски отрядага. Цига я вай комсомола патриотически гІулакхий керттерча поприщех цаІ.

Новкъостий! Вай кагирхой деррига сийлахь-доккхий къахьегами тІемен гІулакхаш карагІайнинад партийни кулгалдара формайи методийн вахаро тахка ленински арсенал ший доалахьа йолаш болча парте кулгалца. Сийлахь-воккхача Ленина коммунисташта хьийхад авторитета низаца, хьацарв низаца, опыт йоккхагІа хиларца, тайп-тайпара оагІош дукхагІа хиларца, талант йоккхагІа хиларца кулгалде Іомале яхаш.

Саккетамен цудухьа чІоагІен йолча дисциплинаца цхьаьне тар а дени корта бола гІулакхаш лелалар, йоагІача тайпара критика ер, принципиальность хилар — ленински стила духхьал уж тайпа оагІош я вай парте вахарен гІулакхийн белгалотІа ираш. Партегара из Іомаду комсомоло а. Советски кагирхой низ парте гІулакхаца цар айхха бувцам хиларах латт.

Парте Центральни Комитет дог тийша я, шун съездо комсомольски организацей инициатива дІахо кхы тІа а айергхиларах, мехкара кагирхой кердача сийлахьча гІулакхашта оарцагІбоахаргхиларах. Шеко яц, Ленински комсомоло ший мугІараш партена гонахьа кхы а айхагІа кхетадергхиларах, къона тІехье халкъа, коммунизма идеалашта боарем боашаш мугІахьа хургйолча уйланца хьалкхеяра кхы а тІагІерттагІа новкъостал дергхиларах.

Вай дог тийша да, комсомольцош массаза а доллача хІамнина а парте хьалхашка оттадаь деккарш кхоачашдулургдолаш хиларах, коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къовсаме дІахо а цун тешаме гІоний хургхиларах.

Даькъала хийла сийлахь Ленински комсомол!

Даькъала хилба советски кагирхой!

Даькъала я хийла, тоа а луйла вай сийлахь-йоккха дуккхача къаьмий Даьхе — Советски Социалистически Республикий Союз!

Коммунистически парте кулгалца дІахьалхашкахьа доле, коммунизма коталоага!

* * *

Новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьлага чІоагІа уйла тІакхийта ладийгІар съезда делегаташен хьашташен, миллионаш болча телезрителаша а радиолэдувгІархоша а. Из цкъа санна дуккхаза а юкъагІдаьхар чІоагІа, дІаьхдаь деттача тІовраша. Съездий Кремлевски Двореце «Ура!» дих. Ловцаш доах Советски Союзе Коммунистически партена, цун Центральни Комитета, сийлахь-доккхача советски халкъа — коммунизм хьалъеш доаллачоа.

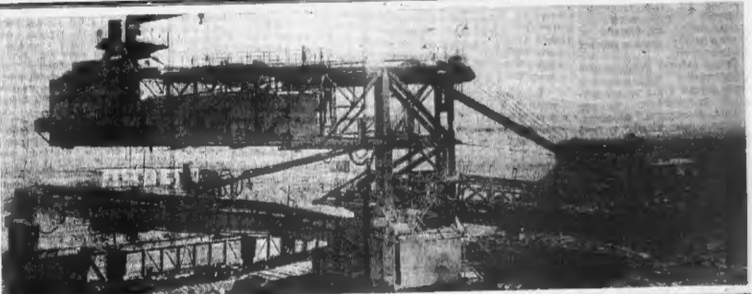

ПАВЛОДАРСКИ ОБЛАСТЬ. Экибастузски кІора бассейн... Цун карьерашка дийнахь а бус а бола бу низ болча роторни экскаваторашa, вІашхІенаье - тІехье дІаув укхазара кІорах етта поездаш. Урален Казахстанен электростанцешта 23 миллион тонн, доахкарчул шо миллион тонн дукагІа кІора лургбе укх шера Экибастузо.

СУРТА ТІА: Экибастузски кІора резрезера роторни экскаватор.

И. Нуртазина сурт.

ТАСС фотохроника.

ВОАЙ ДЕША ДАЙ ХУРГДА ВАЙ

Наьсарен района Долакх-Юрта хиннача сходера

Цхьа лоархІам бола дош дувца вегабала бозаш хилча вІашагІкхеташ шоай лаьрхІа моттиг я Наьсарарча Долакх - Юрта бахача наьха. Из я гІалагІаша Советски Іаьдал бахьан денинкинашце хьовсам лоаттабаь аре. Цига гулбелар уж укх деношка дІахьачча эзмах дица во гІулакхаш дІададара хетаьча сходе а.

Лозунгаша, шеча байракхаша шей дездача дийнахь санна кийчбеннача наха хозьчьнр сход. Укхаза ба доаллада уллача ТІой-Юртера, кхычахьара бахача нах, района кулгалхой, кхыбараш.

— Зайниа вахха гІертилга дела, хьакъал, низ болаш хилара белгало я; юхагІертар—тІехьайнса уйлаш, кІеанта кхетам болаш хилара белгало я, — йоахар сходе доклад еча юртарча школа завуча Кусиев Залата Вахьдина. Довстаиа гІулакх да дика - ер денача жа - доахеи кхувлилга, цхьа бос бола кІада дІа а дикъа кхача тайпара бос бар юкакхухьилга, кхалиаха шоаш беглоах из гІулакх хІанз: «Тхо тхьешта кхзагІа бос бар да делх», оал цар.

Во могабир докладчикка гаьина договрах дІеухаш «дІаьха» совмаш даха Іаьна мах а. Цига санна бус а, дийнахь а цар шоаш бахача метте болх хьабой кхы а «дІаьхагІа» а хила мегар уж совмаш. Цу тІа, цига байраршта юкъе дукха маларааш хул, доккаш доах. Дукха моттигаш я цигара декьий цІакхиьа.

Юххера а цІабоагІа, из хала даьлаха ахчилг а дахьаш, тІадакхе бІарча шера хиса кулгаш а декхе вел.

Фу аш вай юрта бахача наха? Тахкарча дешга хьежна эргаьвай из. Кердача сийрдача а паргІатача а цІенопка дах вай, даьдука де. Радио, деша газетташ, журналаш, книжкаш доахаш, дийша нах болаца цІа лаха хела да. Вай шІаьмигача юрта-и шиъ Іилмай кандидат а ва, йоахар Бахьаудина, хІаьта пачхалхьаклкен лаккхехьарча органе харжа кийрвеш саг а ва. Из я доарка Темурниева Роза.

ХІама эшаш дац вай вахар, нагахьа санна вайна уж во гІулакхаш юстар дахи мога.

— Укхаза хІанз вай тулденнача, 1919 шера Советски Іаьдал бахьан укзарча, къизача моестагІлчукка дукхаьлуттаьш шоай корташ Іо хІана дийнкад вай дахьа, вежараша? — аьлар укхазарча «Октябра 40 шу» яхача совхоза директора заместителя Кулбужен ІалрахьманаИбрахІима. Укх вай тахан дуьнача нача гІулакх кхеа, боадон чуре вай хьадаха доагІа Іаьдал из доландахь. ТІакхта тахан къамаца эшаш доле, вайга ца товш доле уж хІамаш лаладу нах бецай ший тайпара моестагІий?

Вайна массанена а хов мел зе доал цу цхьанкха боврам болаш сурсаш латтача урдув. Шена хьадлахьйоца вахара къахьега вокхаву но зІамигга саг, еррига ший дика пиайаш а йите ахчан тІехьа воаккх, карцахьарча а бакъалъераша а накъашка гІолла из Іоаде арраваьх.

Дикха-во денача даьна цхьан мискана мо теле соваш, дІа-хьа хкухьа кІелай пахашкаш, жа, доахан, саг йодаьа машинаш тІа етта уж шифонераш, диваниш, тІашнаш дІадаха, эшаш дац ужЭхь хегаций дІайодача йоІа шийна? Цо хьадеь а сигалара Іочукхесса да цун хьаьл рузкъа, из мичара хьахиннад, цун малагІа накъъаш да хІана хьажаш из шо бокъонца иха дага а йолаш ше маьре йоде? Хоза вахар къахьегарца, хІама хьадарца мера мича хул. Юрто беха бахкахаь кхайкаш деза цу гІулакхашта.

Дог тохадолийташ къамаьл дир цул тІехьагІа трибуна тІа ваьинача воккхача сага Акиев Дреса Аюпа:

— ХІана схода баьхача наха юкъе ер Іаьдал бахьан долаш шІагІар е цаІ, а шиъ делалхоца леш деза болаш саг лаха атта дац. ДагадоагІа сона, духьал хІанз вай гулденнача вийна Долакх-Юртарен ТІой-Юртарен 180 саг дІаелар оаха цу цхьан кІира. Вай тахан йола бокъонаш бахьан хийтаб уж тІема гІирсаца ІалашдаьІа деникински эскара духьал. Майра бейнарий шІий вай пхьаьнашка лел, бицлургбац вайна уж. Тахан вайна юкъе ийсхуш дола нйрча гІулакхаш цар сийна а дІадаха деза вай, хІана аьлча уж а байнаб вай вахар духьа.

Къаьстта теркам тІадахийта беза вай водар даьна, «тоьам» бе юкъеухача наха. Царех доккха да цаал къама. ВІалаш шошка цахайнхаше аьхе ше бехкаше а хага тхихар а долеш оарцагІбувлаш нах а хийсиу. Вай дайна я ма йьхадий: кхело цаІ волу, шоллагІвар хьаоахиа. Масала, саг йоаю цхьан йовсаро. Хьа а дъаца, ер санна хІама кхьамаина эшаш дац хьона «къонах», аьнна эгара нийсагІа кхел оца халкъа «суде дІачу а ца луш, «водарь» на далийта доахх тхо, кхаш, юкъа а укхаш цу йовсара дахьинара 2500—3000 сом ахчо хьа а даьккхе тоьм бу. Из тоам бец, кхалсага сий тоІадар, водар дай саг хьаллацар, кхоаша кхичол а ю санна нйрча гІулакх де бокъо ялар санна гІулакх да ца.

Со духьал ва кху юкъе ухача наха, соацабе, дІакхетабе беза вай уж. Водар, зулам дергдола, цаІ шоллагІчун чотох наха гІерта самалаш эшаш яц вай къамна тІьоара деза хьа. ХІана-м хІаьта а тоергьяшр уж вайга.

Кхуэш йоагІача тІехьен духьа а тахан уж шердаьна, наьха сий соадаьнна хІамаш дита деза вай: сийрдагІа, паргІатагІа хургйоа цун накъ. Тахан деха дІа а аьннар доргдолча тха тайпаш, гаргарча нахех из айсен урдув хьанийца кхалсаг маьре йохийтаргьяц. Иштта тахан сходо бахча соцама, кхыйела бокъонаш кхоачашъе хьинар, денал хургда са а аз яхар дІоэцарий а.

Иштта уж гІулакхаш шоашта къордаладьаІга, уж сихагІа дІададар дезаяга, шоаш оарцагІбола лар дезаяга, шоаш оарцагІбола кийча болга хьахьоккхаш къамаьл дир сходе Долакх - Юртарча юртовета исполкома председателя Даурбеков Іандаркъа Эсета, Гражданскн тІема ветерана Темурзиев ИбрахІима Исмаь Іала, Маликов Алсбика Хьасана, пенсионера Шакриев Жамбота Османа, хьехархоша Балхаев Мусас, Гатагова Заирас.

Схода балха юкъе декъа лаьцар КПСС райкома секретара Тутаев Макшарипа Іамирханен райисполкома председатела Аралиев Османа Хьажбикарен.

Юрто 17 пункт чуйоагІа соцам тІайийцар, хІаьта уж вийса дІачакхйоахаргйолаш тІахьожам лоаттабе 35 саг чувоагІа комисси а хержар.

Сход аьнначул тІехьагІа районa культура Шен художественни коллективо концерт оттадир гулбеннарашта.

* * *

Цу дийнахь цу деше хетаь сход йир Экажкъонгий - Юрта бахача наха, иштта кхычахьа.

М. КАРАЕВ.

ЖА ЛОРГАШ ДА

Чуйийне жа лоргаш ба Наурски района «Россия» колхозе. Самардийнахь боахама фермашка жа лоргаш 33 саг вар. Диша ка аьлар цар цу дийнахь — 1122 устагІ лергар. Нормага диллача нзал жа ларгара 44 сего болх бе безар бІарччача дийнахь.

Цо хьегойт жа лоргараша хьинаре къахьегилга. ХІаьта цара юкъера а белгалбаха беза цу цхьан дийнахь 85 устагІ лерга Асхапов Саид, Ражипов Хьаькд.

Болх дІаболабьча хана деза колхозе лерга баьннаб пхи эзар гаргга устагІ. ХІара устагІашна тІера юкъера лаьрхІача хІанз 5 килограмм тха доаха, планах лаьрхІар 4,6 килограмм мара доацача.

И. КАРАГИЧЕВА.

КОА ТІАРА ОАЛХАЗАРАШ ЛОРАДАРА

Бахача наха шоай кертка леладу оалхазараш лорадара уж деккарийла ба шера шоэза царна прививка ейта.

Нагахь санна оалхазарашта лазар кхийттална шоашта хоаделча цу сахьате ветеринарии лечебницага хоам бе беза цар. Лазар кхийтта оалхазараш коара араделийта йиш яц, хІана аьлча лазар даржа тарлу. ХІаьта лазарах дейна оалхазараш цункаш лоаттаеча дІаккувса мегаргдац, кхыча оалхазарашта ве ду цу гІулакхо.

Базар тІа дохка оалхазараш хьалха прививка яь хиларах справка яз дилча дохийтаргдац.

Бахача малага дохкараш кхача кийнбараи оалхазараш, фуаш ийлу организацеш центральни рынкерча духха тІахьожам лоаттабеча станцегара бокъо ца хилча уж дохка йиш йолаш яц. Из бокъо цара ала эзар ветерача ва.

Заготовительни базашка, дулха комбината, оалхазараш доаду цехе, фуаш чудехкачен урс хьахха оалхазараш леладечен тарана дезинфекци е езаш ба.

Лакхе белгалдаь гІулакхаш кхоачаш ца дича деррига оалхазараш укхех лораде вІашатІехьдаргдаш. Из де а ветеринарии болхлошта новкъостал лоаттаде а деккарийла ба оалхазараш леладу нах, уж доккхача болх бераш.

Дица ца луш хила беза уж, нагахь санна у дарже чІоагІа ве дергхилар бахача наха а боахашашта а.

З. МОСКАЛЕНКО,
г. Грозне керттера ветеринарии лор.

ЛАЬРХІАР КХОАЧАШДЕРГДА

СССР Лакхехьарча Совета хоржамашта пакъабоагІаш овсаре къахьег «Сунжанефть» НПУ мехкдаьттахоша. Толамца кхоачаьшдь 4 бетта производственни задани. Цу юкъа планал совгІа лаьттан чепашкара 15 эзар тони «Іаьржа дошув». 1 миллион кубически метр мехкдаьттаца хьайоагІа газ яьккхай сунженцаша. Иштта лакха толамаш даьхад кийчача продукцена реализаци а. Задани 103 процент кхоачьа а. Цо лаьрхІачул совгІа 221 чаш а ер лаьрхІачул совгІа 221 эзар сома маьха продукци маьхалъяьккхай. Къахьегама овсарле хаьлаьккхай. Къахьегама овсарле лаккхьелар 102,1 процентага дІадаккхьелар 102,1 процентага дІакхачийтай. ХІамин кхомбар, экономе режим чІоагІъяр эгара лоархІамегІча деккарех цаІ лоархІ мехкдаьттахоша. Цу тІехь цахаддаш къовсам лоаттабар бахьан долаш 862 эзар киловатт-сахьат электроэнергия кхоьий.

Шоаш хьахиннадаш уж толамаш. Дукха къахьега дийзар сунженций. Хала балхаш творчески къахьегарца дувзадена чакхдахаро къахьегама овсарле лакх а ен продукцега дІабода мах лохбе торо хилийтар. ЧІоагІа пайдане хилар тхона планированеи экономически стимулированеи кердача системагІа болх бе довлар. Цо системагІа болх бе довлар. Цо производства гІулакхаш къестадера шерагІа творчески ник хьабийллар кулгалхошта. Хьадаьчунга хьежа алапеш телар бахьан долаш болхлой овсарегІа, цІенагІа къахьега баьлар. Из цар материальни безам совбалар да. Творчески болх а дикка тоабелар.

Къаьстта лакха толамаш даьхад цхьоалагІча промысла коллективо. Промысле меттел еррнгача управлене а дика болх барца шоа цІи дІахазийтай мехкдаьттен газ яккхара оператора Нечаев Борис Николаевичa. Из цІи шийх хьалха йоаккхийташ яц вов. Нечаева. Дуккхача хана деза ше ца кховеш къахьегаш хьавоагІа из. Цудухьа сунженцаша цхьаене санна массане а СССР Лакхехьарча Совета депутатела вахийта, аьнна, кандидателла оттавьа вов. Нечаев.

«ЦаІ массанена тІехьа, массавар цхьанена тІехьа» яхача коммунистически принципах къахьегача по ше даькьа толамаш коллектива цІкоагІа лоархІ. Ала дезе, иштта бараш кІезига бац промысле. Цудухьа производственни заданех хане толамца лоархІеш хьайоагІа из. Коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаеча цу коллективо 4 бетта планал совгІа 12 эзар тони мехкдаьттен 800 эзар кубически метр совгІа гази яьккхай, 1 тони мехкдаьттаген Іазаген дІабода мах 3 кепиг лохбаьб.

Цу толамий шиъ никъ ба. Промысла бригадаша шоайла яхье а аьша мехкдаьттен гази эхье ца кийтара тІехье цахаддаш къовсам лоаттабу. Март бетта № 28 йолча групповой установка 10 коллектор ехар. Цига шийца операторш а болаш мехкдаьтта соцаде вера мастер Н. П. Летников. Из чоалхе ремонт хенал хьалха яь а лаккха мехкдаьтта ца дойташ коллектор бола бе йолалийтар ремонтникаша. Из ремонт ечча лакха говзал гуча а йоаккхаш хьинаре къахьийгар операторша А. С. Лунева, П. М. Барзова, И. И. Круглова, А. С. Вескорцева, М. П. Марлова. Управлене кулгалхоша материальни поощрена фондера ахчан премеш ейнай царна массанена а.

Дика болх бу № 2 йолча промысла мастер Кадзаев ИбрахІим керта латтача бригада. Толамаш лоархІаяй бригада 4 бетта задани. Иштта къахьег цо май бетте а. Доахача толамаша хьахьоаьх бетта план хенал хьалха кхоачашъергхилар. Цкъа бригада № 31 йолча групповой установе кІаьлха эзара хургйола хеал еттар. Мехкдаьтта проводашка дуккха тух Іайна хиннадар. 600 метр йІаьха 6 мехкдаьтта провод кувцеи замерни емкостешта обвязка ен йолайир операторша Г. М. Емельянова, Г. И. Бычкова, Ф. П. Пузенкос, А. Кочесова, слесара В. И. Самойленкос. Хенал хьалхен цІанен чакхбаьиххар цар ца болх. Управлене кулгалхоша бернал а кхайкадеш ахчан премеш елар царна.

Управлени технико - экономически хьоккамаш ди тІехьа лакхдала къовсам лоаттабу скважинешта капитальни ремонт еч бригадаша. Къаьстта дика болх бу мастераш Х. С. Аушев, Н. С. Вилков керте латтача бригадаша. №№ 132-А, 105-А, 14-С йоля скважинаш графиках йоагІача лакхал дуккха хьалха ремонт яь а яьха болх бе йолаллийтар цар. Из бахьан долаш планах лаьрхІачул совгІа лаьттан членашкара дахьаккха «Іаьржа дошув» бІешта тоеннаш я. Белгалбаха лоя массарел овсарегІа къахьега йоккха опыте лакха говзали йола ремонтераш П. Д. Шевляков, В. Ф. Ильин, В. В. Кипетков, В. В. Крымов, С. С. Осканов, М. М. Ахбиев, Т. Т. Пашаев.

Производства массейолча участкашкен объекташкен мугІарерчен инженерно-технически болхлоша шоаш ца кхобеш къахьег. Дукха керда резерваш гуча а йоахаш боагІаш бола пайда ийбе Іомабеннаб. ТІаккха, хоаш ма хиллара, цунга хьежжа лаьхлу производства темпаш, кхы мел дар.

Укх шера 4 бетта бе лаьрхІа хиина баланснen пайда 3 процент совбаьлийтаб, иштта расчетни рентабельность а планал 0,5 процент лакхъенний. Производства бертерча фондех пайда эцилга 2,7 процент лакхъенний. ДІахо йодача хана а шарех дикагІа пайда ийбергбола гІуланх вІаштІехьдаьккхад. Укх шера цхьамиха пайда да луш йола фондаш гуча а яьха кхыче предприятешка гІолла реализаци йир. Зехьа йоачал йиш йола пайда ийнача бокъахьа беций. Массане а шоашкахьа иштта доре бакъахьа дар.

Технически прогресс йиза чакхъяккхарен рационализаторий болх тоабарен даькъе дика доккхий гІулакхаш карагІдийнад Сунженски мехкдаьттахошта. Дуккхьал укх шере хьалхарча квартале маьхера рационализаторски предложенеш белхи юкъейоалларах яьнна пайда 70 эзар сом да. ДикагІбола рационализаторш ба электромонтажни цехера товарь Н. Разгуляеви воккхагІбола инженер Н. Кобелеви, мехкдаьтта дІа-юха ухийтача цеха воккхагІбола инженер А. Коломыцева.

Цахаддаш творчески балхаш ду экономически анализа общественни бюроси бола Іилман дарда тІа вІаштІехьбаккхара творчески группаш. Дукха маьхера предложенеш кийч а яь производствана юкъейоаккхай цар. Технико-экономически хьоккамаш производства эффективности лакхъяра хетаьэкономически конференци оргаьолаш да тхо укх деношка. «Кердача боахама хьале мехкдаьтта промыслови управлене промышленни производства эффективность лакхъяр» яхаш я цун тема. Вай мехка хоржамаш партен халкъен йоахаргйоаш барт-цхьоагІо гойташ дола шІей да. Цу шІейга пакъабоагІаш овсарегІа къахьегара шоайла яхье баьнеаб сунженски мехкдаьттахой. СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулда ди хьатІакхачалехьа планал совгІа 20 эзар тони совгІа мехкдаьтта даккха дош деннад цар. ХІаьта цар из кхоачаш а дергда.

С. БЫКОДАРОВ,
«Сунжанефть» НПУ планови отдела начальник.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІ. 28 май, 1970 шу.

ДЕПУТАТАЛЛА БОЛА ВАЙ КАНДИДАТАШ

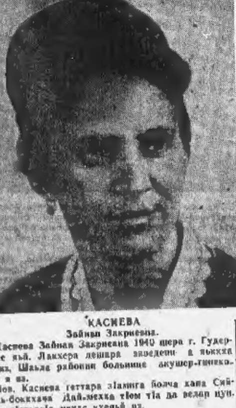

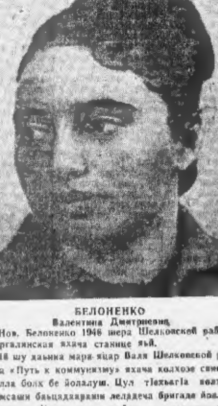

КАСИЕВА
Зайнап Закриевна.

Касиева Зайнап Закриевна 1940 шера г. Гудермесе яьй. Лакхера дешара заведени а яьккхина хlинц, Шелара районни больнице акушер-гинеколог я из.

Нов. Касиева геттара зlамига йолча хана Сийлаль-боккхача Даймехка тlом тlа да велар цуьнан. Цул тlехьагlа нанас кхиийна из.

Юккъерчу школе дийша яьккхинчул тlехьагlа 1958 шера Карагандински медицински институте деша а яха 1963 шера институте дешашие а Карагандерчу № 1 йолчу клинически больнице медицински сестрайла балха отт.

Институт йистеяьккхинчул тlехьагlа шийн лоlаман Казахстана ерий дада яьтташ кирадерзаделан къахьега йода из. Миттта Целиноградски областерчу участкови больница керттера лор хуьл цох. Цига тешаме специалисти хилла бала даим дага лаьтташ ше йолга дlагойтар цо. Бlаьш цу кердача меттте баха хаийша нах хlинц а диллуш бац цо шовкъта даь гlуллакх. Шозза Сийлен грамоташца дуккъагlа барилашцен белгалбьеш цо цу хана бен болх.

Нохч - Гlалгlайн Касиева Зайнап Закриевна 1966 шера деиз болх беш я, юкхьеция г. Грозни, хlинта хlинз Шелара районни больницей. Укхаза боккъоща гучадьлар из говза лорй наха тlерен, хор хьашташ доазапи сиг йолга.

Безаме тlаэц кьонача лоро шийна тlаьена уназо, шен беррига кхетам имаь дlалу цо наьха унахцlене лорйра. Цlаккха ха ца къовсаш, кlаьдьллар фуд ца хоаш оарцlайол из унахчо дарба дарц, района центрера эггара гаьнагlа йолча юртошка дlаккхоач цуьн новкъостал.

Нов. Касиева дукха къахьег шийн балха говзал боккъонца lомаяра, 1968 шера г. Баку йолча Алиева цlерагlа институте шийн говзал лакхъеш хиннай из. Ше родильни отделение кулгалдеш хиларо тарра даим болх тоабара, унахошта деча гlуллакхий культура лакхъяра йоакхе еш хул из.

Шерра дакъа лоац Зайнапа больница, юрта, района общественни вахаре. Из больница коллективо шоай месткома председателалла хержай. Чlоагlа терко ю цо больница болхлой дисциплина чlоагlъяра. Лектор - общественник йолча нов. Касиевас даим бахача наха юкъе лекцеш, беседаш, доклядаш ешаш медицински хьоьашта пропаганда ю. Дыкей кхыча тlехьадисача гlуллакхашцен лоре къовсам лоаттабеш я из.

Цун хьалхьсам дукхагlа Сийлен грамоташца, боракашца белгалйеь, хlаьта бакъйий юбилей йолча хана «За доблестный труд» яха медаль еннай цунна.

Шаьла районни больница коллективо шоай хьалхарча хоржамашта йолча собрание № 678 йолча Шалински хоржамий округе гlолла СССР Лакхехьарча Совета Къаьмий Совета депутаталла хоржа кандидаталла оттайир Касиева Зайнап Закриевна. Шаьла района промышленни предприятей, колхозий, совхозий коллективаша хьаллаьнай из кандидатура.

Шалински окружной хоржамий комиссе цу округех гlолла СССР Лакхехьарча Совета Къаьмий Совета депутаталла хоржара кандидат еш регистраци яьй цунна.

Касиева Зайнап Закриевна — халкъа тешаме кандидат я.

АРСАМБИЕВ
Ярагlи

Арсамбиев Ярагlи 1938 шера Гудермесски района Кошкельды яхача юрте ваьв. 1963 шера денз КПСС член ва из.

1957 шера Гудермесски района «Кавказ» колхозе балха вера. Юккъаьнца мугlарера колхозхо вар, шин шу-даьлначул тlехьагlа тракторно - полеводчески бригадина кулгалле оттавир. Ше инициатива йолаш, бахамаш рузкъа лорадеш, цун экономика лакхъяра даим терко еш къахьегамхо волга хьагойтар цо.

Деннa терко ю Ярагlе лаьтта леладара культура лакхъяра, резервах пайда эцара. Цудухьа цо кулгалдеча бригада шерагара - шерага лакхи къахьегама хьокхамаш доах. Пятилетка хьалхарча даь шера цун бригада гектара тlара чубаьхьа кlа хьувкъам 19 центнергара 24,5 центнерга дlаккхоачаш лакхбеннаб, хlаьта фуалъяьха хьажкlаш хlара гектара тlара 33,3 центнер яьннай, генараш — 15,0, шекара свекла — 327.

Укх тlеххьарча даь шера нов. Арсамбиева масеских рационализаторски предложени еннай. Цар производства эффективности къахьегама бахарлен лакхъе, продукцега дlадодар лохде, лаьтта лелалара культура лакхъе теро хилийтай.

Юртбоахама техника дика техническеи гlуллакхдеши лерттlа доал деши ледаир бахьан долаш укх тlеххьарча шин шера ца йолаш болх барген эффективность лаккъаргеи диллача районе хьалхарча моттиге латт бригада.

Нов. Арсамбиева Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума, ВЛКСМ ЦК, Гудермесски горкома а горисполкома а грамоташ, «РСФСР социалистически яхьа отличник» ВЛКСМ ЦК «Доше на» яха значокаш тийннай. 1968 шера СССР халкъа бахама карагlайнарий Выставке дакъа лоацаш хиннав. Ленински юбилей дездеча денношка «За доблестный труд» яха медаль еннай цунна.

Шерра дакъа лоац Ярагlе юрта а района а общественни вахаре. Ше дика агитатор хиларах тарра партен пачхьалкхени политика хоадамболаш дlайовзийт наха, тlагlертта къовсам лоаттабу тlехьадисача гlуллакхашца.

Комсомола первичи организаце секретаралла а ВЛКСМ Нохч-Гlалгlай обкома членалла хоржав из.

Дяззя кховчашду Арсамбиев Ярагlе КПСС Гудермесски горкома члена. Кошкельдински юрта совета депутата декхараш.

Болх беше толамца Серноводски юртбоахама техникум йистеяьккхай, агронома диплом хьаийнад.

Гудермесски района «Кавказ» колхоза юкъарча собрание массава раьза а волаш № 673 йолча Гудермесски хоржамий округе гlолла СССР Лакхехьарча Совета Къаьмий Совета депутаталла хоржа кандидат оттавив из. Цул тlехьагlа из кандидатура хьаллаьцар Гудермес станце железнодорожникаша, района кхыча предприятей, колхозий, совхозий коллективаша. Цу округах гlолла Гудермесски окружной хоржамий комиссе СССР Лакхехьарча Совета Къаьмий Совета депутаталла хоржара кандидат вош регистраци яьй цунна.

Арсамбиев Ярагlи — СССР Лакхехьарча Совета депутаталла хоржа кандидат ва.

БЕЛОНЕНКО
Валентина Дмитриевна

Нов. Белоненко 1946 шера Шелковской района Каргалинская яхача станице яьй.

16 шу даьнна мара яцар Валя Шелковской районa «Путь к коммунизму» яхача колхозе симпаркелла болх бе йолалуш. Цул тlехьагlа колхоза комсаши баьцдааранин леладеча бригада йоал из къахьега. Укхаза цо хьагойтар ше хьинар дола къахьегамхо йолга. Цунца цхьана сайрийнцрол юккъерча школе деша а дешаш 1969 шера из чаккхьаьккха аттестат хьанийцар цо.

Нов. Белоненкос хьаллаьцар колхоза парткома механизаторий говзал lомае дьяна даь кхайкарал. Эггара хьалха трактористий курсашка деша яхар из яр. Уж курсаш соакх йисте а яьха цу хана денз шоай колхозе трактористкала болх беш я из.

Цо из болх бу дукха ха ене а хlанзле ше дика механизатор йолга хьагойтад цо. Болх дика а беш деннa нормаш 120—130 процент кхоачашъю къонача трактористка. Соакх шийгарча МТЗ-5 яхача тракторца 990 гектар кlаьда оахам даьд плана 810 гектар йолча.

Дlадахача шера плана 76 центнер мара йоацача колхозо хlара гектара тlара 95 центнер комсаш ьхеф ьттун болар дукмхоча дакъе цу бешамашна балхаш чаккдаьхача В. Д. Белоненкох тайша дар.

Из хала болх бешие я шерра общественни вахаре дакъа лаца кхоаю Валентина Дмитриевне. Из колхоза правлеше член а районнин шоай юртарчен Совета депутат а я. Цудухьа хьинаре дакъа лоац цо колхозо пачхьалкхен плани социалистически декхараш кхоачашдеча, йовккхача продукце боарам лакхбаран из Даьхенга дуккагlа йоккаран.

Дlадахача шера кхеттам ьттув боацаш хиннa бале а цо къахьегача «Путь к коммунизму» яхача колхозо кlара гектара тlара 22,1 центнер аьат, 95 центнер комсаш чуера. Из бахьан долаш боахамо плана 1100 тони йолча 1251 тони аьат деккар пачхьалкхенга, комсий плана 210 тони йолча 773 тони еккар уж. Миттта тlеххоачашьяй боахамо Даьхенга дулх, шура, гка, фуаш, дохкара лизанеш я. Цу деррига колхоза цу шера баь шена пайда 800 эзар сом хилар, хlаьта боахама рентабельность 60,7 процентага дlакхьчар.

Нов. Белоненко ВЛКСМ член я. Кагирхой коллектива вахаре даим хьинаре дакъа лоацаш я из.

Къахьегама лакха толамаш дахарах ленински юбилей езъеча деношка «За трудовую доблесть» яха медаль еннай къонача трактористка.

Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза коллективо шоай юкъарча собрание № 675 йолча Наурски хоржамий округе гlолла СССР Лакхехьарча Совета Къаьмий Совета депутаталла хоржа кандидаталла оттаьй из.

Наурскийн Шелковскойн предприятей, колхозий, совхозий коллективаша хьаллаьцай цун кандидатура.

Наурски окружной хоржамий комиссе цу округах гlоала СССР Лакхехьарча Совета Къаьмий Совета депутаталла хоржара кандидат еш регистраци йир цунна.

Белоненко Валентина Дмитриевна хала йоагlа а йоагlаш кандидат яьй.

ХЬУВКЪАМ ХУРГБАР...

Укх тlеххьарча хана каст-каста делхача детlаша боккха аьттув хулийт оасар сихха лакхдала. Цу тайпара эттача хьалий нийса мах бе а дикаа даргдоацача гlуллакхий комплекс шийн хайнахьа, дlайийна культураш оасаро къайлаяхалехьа, чаккхьаккхафа кийча хили беза юртбоахама къахьегамхой. Хьожаргда вай Шаьла района «Автуринский» совхоза йоккхагlа йолча кхоллагlча отделене из гlуллакх мишта лаьш тlехьдаьккхад.

Отделене кхашка гlолла чаккхоалаш бlарг кхет лкстача, цхьатарра лакхдеша латтача кlих. Оасарах кlена да-кхаш. Гуш да гурахь дийначa кlиша гlуллакх агротехника боккъонашка хьежжа деш хилар. Цхьабакьда, са дувца безам ба бlаьсти йийнача культурах. Хlанз хьатlаэттай цу культураша гlуллакх дара эггара бохктожхаме йола ха.

Тоьал ха я шекара свекла йийначa кхашка шаровка нь тхо даьньа. Уж балхаш кlезиг-дукха тlехьадьяннадар, хlана аьлча наст-наста делхача догlаша хиддениза болх хьабе торо хилийтацар. Малх хьежачa хlара денах, сахьатах пайда эца безаш хул.

Из къамаьл ду механизированнии комплексни звеноцарча тракториста Ульбиев Саид-Эмина.

Отделене укх шера 250 гектара тlа йийнай шекара свекла. Ала догlа дика хьахулаш латтача шекара свеклай нийса мугlараш оасаро хlайладаха доладеннагла. Къаьстта во да механизаторий кулг дlа ца кхоачача хкашкара хьал. Цу хьакъехьа дувц отделенера дикагlа болча шекара свекла лелаерша. Хидизова Хадижата. Арцуева Жовзана:

— Шекара свеклана культиваци яра, хlаьта шлх а еш мугlарашка оасар дара ханаш тухлалуш латт. Дале а оахоша хьегача къих хьахулар совзалнйтара тlадерзадь да тха хьинар. Оасар дукхагlа хьатlаадьнача моттгашка хьалхагlа де хьож тхо культиваци яра, мугlарашкара кийлх а еш, оасар дара балхаш.

Шоай беррига низ, хьинар дlалу царех хlаране шекара свеклай хьувкъам лакхбара. Дукха ба совхозе цар хьокхам эша йиш йола къахьегамхой. Масала, дlадахача шера 25 гектарах хlаране тlара 670 центнер шекара свекла кхень Исаева Маймонта звено я ловллахе болх беш. Хlаьта цуншара бувзам хсадабеш бац кхыча звеньяшара шекара свекла лелаераш. Бац йоккха опыт йолча Маймонтас шийна мел хоар, юхе хlама цу дуташ, цераштa дlалундаь.

Дикагlа болча шекара свекла кхееранца къамаьл до дага волаш Исаева Маймонта звено йолча вахар со. Сиxбенна хьахьегаш ба звено членаш. Царна нов оасар дарсн свекле ниийлхьярен балхаш тlехьатетта йиш йоацилга — дика лохлургба хьувкъам. Аз леладу гlуллакх дайзача Маймонтаси Эзирсин дувц:

— Шекара свеклана культиваци еш я — пlелг хьокх цар из болх беш йолча агрегаташкахьа, — баьдaньда тхона хеттача тайпара, с йоагlача тайпара еш яц культиваци. Дlадахача шера хьалхара культиваци ешиа а кхашка аммиачни селитраца подкормка йора оаха. Хlаьта бьмовтlашта хlана из мел эшаш я дувца а дезац. Цхьабакьда, укх шера деш дац из гlуллакх. Отделене я, совхоза я специалисташа шийн ханнахьа уйла яьнц эшаш йола минеральни удобренеш lалашъяра. Цудухьа хlанз уж йоалаш я. Пайда мича хул тахании кхоанен удобренеш хургья шоана, яхаш специалисташа деча къамаьлех. Боккъалдар аьлча тхо хlанз тешанза а даьннад цу къамаьлех.

Хала хетт юбилейни шера хьувкъам кхобара тlаийна декхараш кхоачашдар кхаш леладерашта мисел а совхоза специалисташта дагадоаллаш ца хилар. Бакьдар, аьлча уж специалистаи, кулгалхой, бар хьувкъамах дуккагlа дог даза дезаш бараш.

Хlанз юкъебеннаб кхаш лелаерaн шекара свекланек хьажкlацтен гlуллакх дара. Шоай хур ду цар уж культураш кхеяра шоаш тlаийна декхараш кхоачашдара. Бакъда шекбоахаш да цхьаькха: удобренеш ялаpe хьувкъам хургбар, яхаш дола къамаьлаш. Цу къамаьлий беак маббарра специалистийн кулгалхойн ба.

М. РЕШИДОВ.

ХЬОКХАМАШ ТЕЛАШ Я КОЛЛЕКТИВ

Кастта хулача СССР Лакхехьарча Совета хоржамашта сийлейна вакъаяхара шерра социалистически яхь йоаржаяй Грозненски швейно - производственни управлене цехий коллективаша. Цу яхье массаза санна хьалхара моттиг лелаеш я А. Н. Ковалева керте латтача цеха коллектив. Цига телаш арахец деша лаха ха йоацачен деша ухачи берий барзкъаш, вай республике дlаккхьача ца lеш лоаллахарча межафашка йолча республикашка, Воронеже, Армавире, кхычахьа дlакхоач уж. Цо дукхагlа дlадех коллективаша. Цудухьа арахеца продукци дуккагlа хилийтарал совгlа цуьн дикал лакхъяра а чlоагlа къовсам лоаттабу хlамаш тегараша. Продукци дикагlа хиларга хьежжа мара из дlа ца йодилга кхегадеш да. Хоаш ца йодилга планирование экономически стимулированей кердача системах болх беча коллектива керттера хьокхам ба реализаци яь продукци.

Цу декхарех дика лоархlаба наха хlамаш тегараш. Товарни продукци арахецарен продукцена реализаци ярен ахе бетта план хакъл хьалха 21 мая кхоачашъяйнар. Планах лаьрхlачул совгlа ара а ийна реализаци ергья 7 эзар барзкъаьа. Укх тlеххьарча шерашка пагаль моттиг нийсъеннаца арахеннача продукцена юкъе брак йолаш.

Иштта къахьегача цеха коллективаш хьожайр ленински юбилей дездеча денношка коммунистически къахьегама сийлен цlи. Цехерча кхо бригадах яхаь бригадо а лелаю из сийлен цlи. Царна юкъе я Печенюк Люба, Миколенко Прасковья, Саркисова Вера керте латта бригадаш. Цар массахана а хьокхамаш тел кхыча бригадашта.

Цехера болх кхетамца вlашетlехьбаьккхаб. Хlара балха да чакх ме даьлланегхьа бригадашa. сменаша даьхача толамий хтогаш ю. Уж дlахаду наьха бlарг тlаоттарболча коа хьалтеха доаллача хьокхамий Доска гlа. Нагаль моллагlа бригада массехаза тlехьаюсаш моттиг нийслой из тlехьаюсаш хилар бахьанаш тохь, хьалха латтарий мугlарашта юкъехьийтара цуна эша новкъостал ду.

Дукха ха йоацаш бригадин метрдах болх бе болабеннаб хlамаш тегараш. Из пайдане гlуллакх да. Хьалха дlаяхача хана хlара сагошие кхьаст-кхьаста кхоачашйора барзкъаш тегара операцеш. Цу хана дукха брак нийслора, юха де дезаш хулар цхьадола балхаш. Хlанз цу тайпара моттигаш нийслац. Къахьегама оасарлех арахецача продукце дикали лакхъеннай. Хlара кlира цкъа продукце дикала ди хул цехе. Цига шоай опыт йовзийт брак йоацаш продукци арахеначa хlамаш тегараша. Дlахо йодача хана брак ца нийсъялийтара наькъаш белгалдоах.

«Производства резервах пайда эцар тоаддараеч халкъа боахама экономе режим чlоагlарен», яхаэкономе режим чlоагlарен», яха КПСС ЦК, СССР-а Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК письмо хинначул тlехьагlа дукха балхаш даьд цехе керда резерваш гучаяхара, балха ха кхоара. Укх шера дlа а оттаь, болх бе дlайолаялийтай барзкъаш механизированни хьисане чопилгаш дlадогlа керда машина. Из бахьан долаш дика балха хан алапин кходу, хlаьта кхычахьа балха виха йиш йолаш мукъавьннай цхьа болхло. Цу мероприяте шера пачхьалкхена эзараш сомаш пайда бу. Цул совгlа, дукха арахеца доладьл кердача модолех дола барзкъаш я. Дукха ха йоацаш тетача барзкъий оазп споровка яра йола цхьаькха керда машина оттаьй. Цо кхычахьа балха ваха йиш йолаш шин болхло мукъаваьккхав.

Карагlдьначох кхоачамбь lе дага бац цехе хlамаш тегараш. Укх шера июнь бетта керда механизированни поток болх бе йолалийта лерхl цехе. Хlанз цу участке бетта арахеца барзкъаш 300 да, хlаьта, керда поток болх бе йолаелча 370 барзкъа тегергда. Ер цу вахкдалаехьа кхы а дукха мероприятеш чакхйоахаргья пачхьалкхена эзараш сомаш пайда а беш.

В. КОСТОЕВ.

СОВЕТСКИЙ МЕХКА ДОАЗОНИЙ ТЕШАМЕ ХА

100 шу дизар дукха ха йоацаш деррига советски халкъаца цхьана доазон тlарча салташа чlоагlа доадеш белгалдьиккхача В. И. Ленина цlераца вlяха дуьзадена да доазув лораду бlу хьабара истори. Социалистически революци юххьаьца къаьстта хьайийнача цхьан мехка котьала тарлуш хилар тучадьаккхача В. И. Ленина боьконца бакъдаь хьахьекхад дупел тlа эггара хьалхара болхлойн ахархойн пачхьалкхе герза низаца лорявза яра ца хилар. Социалистически республика садикъа империалисташ гlертаргхьлар шьара бlаргагуш хинача В. И. Ленина советски тlема lилма лардаш, военни строительства принципаш кийчъаь ца lеш, кхоача Советски республика Герзашцара Низаш вlашагlдехкар, пачхьалкхен кхерамален органаш хьайир. Доазув лораду бlу вlашагlболларах долча Халкъа Комиссарий Совета Декрета В. И. Ленина кулг яздир 1918 шера 28 май.

Кхыча мехкий интервенцеен чурча контрреволюцен къовсам лоаттабе безаш хала ха яр Советски мехка тlалаьттар. Империалистически разведкаш шерра шпионий-тийнача балхий гlуллакхаш доладир кхоача пачхьалкхена дукхала. Цар хьачуухийтар lалльмате дукха агентура, доазол сехьа а доахаш герз, герза кхоачам, тlема гlирс телар контрреволюце низашта. Тlераккхайса эксплуататорски классей викалаш, Советски Россера доазол дехьа шоаш дlаухаш моашна дlадахьа гlертар къахьегамхошта хьаьдьи цар долалхьа долен материальни, культурни рузкъаш. Цу хьалашка доазон тlарча хана тlадожадеш укх тайпара декхараш дар: Российски Социалистически Федеративни Советски Республика доазув лорадар, хlаьта доазол йистеца гlолла—гражданаш цар доллахьара хlамаш лорар; Республика лаьттарчен фоала тlарчен доазонех тlех а доахаш къайлагlа мукхаш дlа-юха кхухьаген къайлагlа нах дlа-юха тlехбулген соцадар; вай доазон йистерчен территоре тlарчен хишкара рузкъаш ца довкийташ лорадар, доазон тlа вай мехка пачхьалкхен хьашташ лорадара даькъера кхыдола декхараш. Советски мехка пачхьалкхен кхерамзле lалашгъяра декхараш кхоачашде лаьрхlа къаьстта формированни санна вlашагlболлаш бар доазув лораду советски бlу, цхьабакьда, цу цхьан хьина Герзашцарча Низий керттера дакъа лоархlаши Цlе Эскар вlашагlделлараш санна йолча принципагlа вlашагlболлаши бар из.

Эггара хьалхарча деннoшка я дена lалльмате чоалханеча хьалашка къовсам лоаттабе бийзар доазув лорадерий контрреволюционеошца, контрбандиташца, бандиташца, Республика кхыча моастагlашца. Граждански тlоми кхычa мехкий тlема интервенции шерьлларца дувзадена доазув лорадеш бола бlу тlема гlуллакхашта йолча Халкъа Комиссариата дlакара а бенна, тlема дукхьала латтача Цlеча Эскарах дlатехар. Тlемахой - доазув лорадераш турпалаш санна латтар немецки/ гlьрахоехи Петлюра бандаехи. Украина мукъайоаккхаш цар тlом бора Петрограда тlакхача гlийртача Юденича бlуца, моастагlчоа хlамаш еттар граждански тlема кхыча фронташка а.

Интервенташ чухьара контрреволюции йохаьчул тlехьагlа юха а ден повестка тlа эттар Советски пачхьалкхан доазонаш лорадарах дола дош. Къахьегамен Оборонан Совето яьча решенегlа доазув лораде хьожидир гlьрахойн кlайгвардейцашн бохабаь доалаш а тlемица дlахеч доазонашка кхоачаш а лаьтта Цlеча Эскара доакъош. Царна юкъе яр граждански тlема легендарни турпалий В. И. Чапаева, Г. И. Котовске, А. Я. Пархоменко, доазон тlа йоккха тlема опыт ена ца lеш, сийлахь тlема традицеш а — коммунизма гlуллакха боарам боацаш чlоагlа мутlахьа хилар социалистически Даьхен моастагlашца лаьттача къовсаме кьонахчал, турпалал, дешл дахьаш баьхнача кхычар гlоргьнийнча соединенешара полкаши батальонаш.

Доазув лорадара гlуллакха lалльмате боккха лоархlам а беш, парте Центральни Комитето, Советски правительство доазон тlара бlу вlашагlболлара эггара гlолегlа йола форма, пачхьалкхен доазонаш лорадара пайданагlа йола методаш лехар. Уж дешаш цкъа санна дукхаза а уттадир парте ЦК Политбюро, ЦК, Къахьегамен Оборонан Совета заседанешка, царех лаьца решенеш яьй. Эггара лоархlамегlарча социамех цаl яр доазон тlара бlу пачхьалкхен кхерамален органех дlатохара хьакъехьа Къахьегамен Оборонан Совето яь решени. Цо аьттув болашагlа дола хьалаш хулийтар доазонаш тешаме лорадела lалашдара.

Советски доазув лорадераша е низаш а, е хахар ше а кходаш Социалистически Дай-мехка доазонаш лорадеча хала. Тlема хьосанерча балха тlара гlуллакхаш чlоагlа низкъала дар ткъоалагlчен ткъаь иттлагlчен шерашка. Советски халкъаца гучахьа баьча гlем тlа яйша моастагlий тlема къайлагlарча методашка барлар. Уж шераш дар Советски пачхьалкхен даьрагlа бола моастагlий Б. Савинкови, С. Рейлии карабоалабаь, Средни Азерча советски республикашка lальмате дукха басмачески бандаш йохаяь, моастагlий дукха бlаьш яьхаш лийцаьраш я. Моастагlашца лоаттабаь къовсаме дlаккха а сийле йовргlоаш доле деналера гlуллакхаш карагlдийлар доазон тlарча бlухошта А. Коробицына, А. Бабушкина, В. Котельникова, Советски Союза сий дола доазонаш лорадеш лаьттача тlемашка шоай вахар дlаденнача дукхача кхыча турпалашта. Даьхенна хьалхашка дика гlуллакх дарах доазон тlарча дукхача эскара доакъошта Советски Союза орденаш тийнай. Цу бирсача шерашка доазув лорадаьраштa карагlдийна турпал гlуллакхаш хестадаьд боаш болча советски писателий, поэтий, композиторий, художникий произведенешка.

Моастагlашца лаьттача къовсамашка денала чlоагlлора, тlема опыт lоайора, тlема говзал шаьрйора доазув лорадерий кердакердача ноахалниа. Доазув лорадерий уж гlуллакхаш бирсача тохкамах чаккдаьхад Сийлахь-боккхача Дай-мехка тlема шерашка.

Малхбузехьарча округий тlемахоша — доазув лорадераша, къонахаша санна, шоашта тlаийцар гитлеровски бронетанкови полнцашa йийтта хlамаш. Сийрда оагlув я хиннa Сийлахь-боккхача Дай-мехка тlема летописа юкъедахар Брестски крепоста турпалашта карагlдаьнна денaлера гlуллакх. Из лораеш хиннараштa юкъе кlезига бацар доазув лорадераш. Советски Эскара доакъошца цхьана доазон тlарча полкаш а дахьа лаьцар городаш-турпалаш Москва, Ленинград, Киев, Одесса, Севастополь, Сталинград лорарча, Курски тlем тlа, Белград, Вена, Прага мукъайоаккхача, штурм яьй фашистски дьахан бlена — Берлина.

Тlем тlа хьахьекха турпалал, къонахчал, майрал бахьан долаш доазув лорадеш лаьттача 200 гаргга тlемахочoа Советски Союза Турпала цlи еннай, доазув лорадеш хиннача дукхача эзарнешта орденаш медалаш еннай.

Тlом йисте баьлар, цхьабакьда доазон тlара бlухой дlахо а тlема гlуллакх деш бар. Советски Союза экономически тlемен низ дlахо чlоагlбаларо, керда социалистически мехкаш хьахиларо дорхийр дунеи реакци. 1946 шера а тlехьа тlахьехамаш де болабелар Малхбузехьа — Советски пачхьалкхена дукхьала керда тlом хьовбе, яхаш Социалистически мехкашта дукхьала керда дунен тlом кийчбара, тийша балхаш вlашагlдехкара «инициатива» шийна дlатайийнар антикоммунизма штаб, дунен халкъашта юккъерча реакцен милитаризмаш центр я хинна дlаэттача американски империализмо.

США-н кхыча империалистически мехкийн агрессивни наькъа лоархlамегlара бlарчча дакъа хилар официальни пачхьалкхен политикагара хьадоладаь шпионско - тийшача балха гlуллакхаш шерра доржадарах. 1960 шера 11 мае пресс-конференце ше къамаьл деш США президент хинача Эйзенхауэра мукlарал дир: «Со президенталла хержача юххье денз приказаш тийнад аз коллагlча тарлуча тайпара информацеш гулъяра хьакъехьа. Социалистически мехкашта дукхьала тийша балхаш вlашагlдехкарга доккхий низашк средстваш дlаухийт вlашагlкхийттача Штатий хlанзарча кулгалхоша а.

Тlема кхерам тlа-тlа дуккагlа хулаш, СССР-а дукхьаларча империалистически разведкай тийша балхаш чlоагlлуш латташ хилар теркал а деш, КПСС-ен Советски правительствас цхьанна а минута лагlдалийтац Эскари флоти, доазон тlара бlу герз кара а кийча лоаттабеча къовсамех доазув лорадерех хlанзарча средствашца lалашбара хьега къа.

Доазон тlа яхача говзача тlемахой бе йоал хlанзара техника — Советски Мехка доазонаш чlоагlа лорадара йола тешаме средство. Баьццара фуражкаш тиэжам бола тахана тlемахой — уж бе приборий экранашта хьалхишка гlа операторaш, самолетий вертолетийн пилоташ а штурманаш а, доазонна йистерча масса долача кемий радиометристаши акустикаши. Кхьбола нах а баьхаб доазон тlа. Царех дукхаьарга лакхерен юкъерен дешара заведени йистеяьха дипломаш я. Социалистически Даьхена боарам боацаш чlоагlа мутlахьа болча доазув лорадераша кхетамаш кьонахчал долаш кхоачашду шоай тlема декхар.

Советски доазув лорадераша дукха эзараш километраш дlабахача доазон тlа шоай тlема доттагlашца — социалистически мехкий доазув лорадерашца цхьана яlха бувзам лоаттабеш доттагlал леладеш кхоачашду доазув лорадара декхараш. Социализма мехкашцара Советски Союза доазонаш — уж керда тайпа доазонаш, вай тlемахоша империалистически разведкай агенташ чакхбаргбоаш цхьана лорадеш дола доттагlалех цхьана гlуллакхаш леладарен доазонаш да.

Моастагlчуьнца лоаттабеча къовсаме бирса а къахетам боацаш а бола доазон тlара тlемахой массаза а кийча ба сагото тlакхаьчарашта новкъостал де, хьовзам хинача оарцагlбовла. Цоаьх хьагуш да ленински парте чудоссадаь советски наьха доахха моральни дика гlуллакхаш. Укх шера март бетта халача хьал тlа эттабар дукха японски рыбакаш. Цар шхунаш курильски гlайреашта юххе советски хиш тlарча шан дарбалаша дlалийна хиннадар. Боебера кхерам" тlалаьтта 80 совгlа рыбак, кlалхарваьккхар.

Империалистически разведкаша моастагlал тlехь леладу гlуллакхаш юхатоха дика аьттув бола деррига советски халкъо деча новкъосталах доазув лорадераша денна ког гlорталга ярах. «Дерригача халкъо лораду доазув — Из аьхха ляоуиг дин-ца lац. Цо хьаькех доазув лорадеш латтача тlемахой заводий, фабрикий, колхозий арений къахьегамхошца, дешархоцца, гмонерашца вlахха бувзам хилар. Доазонна йистерча городашкен поселенешкен шоай мукъагlа вlашагlкхийтта эзараш халкъа дружинаши доазув лорадерий кьонача доттагlий отрядаши я. Цар новкъосталах моастагlий цхьа итташ лоазутчикаш гучабаьхан лийцаи lийнабац. Пачхьалкхен доазув лорадара доазон тlарча бlуна хьинаре новкъостал дарах доазонна йистерча районашка бахача дукхача наха правительствени совгlаташ деннад.

Доазон тlарча бlун гlуллакхаш аьттув болаш лелара керттера бахьан да цунна доал дер Коммунистически парте хилар. КПСС ЦК, моттигера партийни органаш денна хьож бlун тlема гlуллакхашка, доазув лорадераш lомабарен, яхатабарен, доазув лорадара хиланза вег мел йоацача хlамаица уж lалашбара дешашка.

Инарла-лейтенант,
Федор КУЗЬМИЧЕВ.
(АПН).

Вай Даьхен къуйбаьенгаьяра доазув. Н-ски застава. Гlулакх фе ду капитан Анатолий Подольский командир а вопрос долш эскара даьльацарча тlемахошa доазув лорадераш.

СУРТА ТlА: доазув лорадераш: ефрейтор М. Фомин сержант Г. Дудкин. В. Петрова сурт. ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

КАМБОДЖЕРА ХЬАЛ

НЬЮ - ЙОРК, 26 май. (ТАСС). Америкаво - сайгонски интервенташ гІерт Вьетнамера кераа тІема операцеш шеръе. Къулбехьен — Вьетнамера кераа хьатІаккхуьлуча эскарех хоам бу ЮПИ яхача агентства. 23 мае Камбодже кхаьчар кхы а ворхІ эзар совгІа сайгонски салте. Массехк гІашлой полки танкаша новкъостал деш йола фенара - десантни подразделенеши яхнийтай Пномпена 50 километр малхбоалехьа улла Прейвенг яха Камбоджа город дІалаца.

Къулбехьен Вьетнаме американски службаша Іомаяьк гездаш Іалашъяьй йола камбоджийски наемникий полк Меконгерча городе Танлебете кхаьчай, яхаш хоамаш ду, цу районе воккхІ дийнахь чІоаггІа тІемаш хилар.

Наемникий тІема операцеш хьаллоаттайпа американски вертолеташех сайгонски подразделенешен. Ефнга хІана яд аьнна йоханьй из, деча ховмил.

Камбодже столицена къилбаседа — малхбоалехьа 80 километр йоача йоккхий шанчукоан плантацеш дІалаьцай сайгонски эскараша, яхаш хоам бу.

Камбоджа столице чухь а сайгонски эскара тІема - форда подразделенеш, хІаьта интервентий танковни мотопизованних колоннеш городе гаьна йоаццаш я.

«Нью - Йорк таймс» яхача газета язду, Камбоджана чудаьнна эскара хІана Меконгехьара цуд доккха дакъа ишта мехка къулбехьен дикка районаш а дІалаьца латт.

Доазол дехьара оккупаци Камбодже шеръялаво «чІоаггІа тоха а далийтад. йоакхо ера а оттадаьд камбоджийски халкъ», йоах американски непйоазоно. Студенташ чІоаггІа новкъа даьйна ба мехка дикка доккха дакъа Сайгона тІахьожам лоаттабеш хилар, яхаш дуиц «Нью-Йорк таймса». Интеллигенци гуччахьа раьза йоацаш духьаллъьнна я интервентий эскар Камбоджа территоре тІа хилара а дІаларьцача районашка кхзаши таІазаро деш хилара а.

Из духьале йохаяра, бахача наха Іазап дарa интервентий командоне тІа-тІа дукхагІа тІема юкъе ухийт американски авиаци. Белгалдоаккхаш махлалара, укх тІеххьарча хана «Б-52» яхача йоккхача бомбардировщикаш дукхагІа налеташ ю. Хоам бу, масала, 22 мае 100 бомбардировщик налет йир яхаш.

ВЕЖАРИЙ МЕХКАШКА

ПОЛЬША

Варшавана гаьна йоацаш яа городаш дегІайоаллара перспективни планаш чІоагІъяьй. Церех йоккхий индустриальни центраш е дерхІ. Плоцке хьоеш латт йоккха мехкдаьтта чакхдоаха комбинат, шеръм юртбоахама машинаш еш йола завод, эргаяькха тоаеш я кемаш ду верфь. Седлеце болх бе йолалургІья юртбоахама машинаш ю предприятеш, хьалларгІья варшавски фабрикай дукха филиалаш. Цу городашка дукха профессиональни школаш, Варшавски политехнически института филиалаш я.

РУМЫНИ

Йоккха йоацача городе Товоре болх бе йолалийтай 50 эзар киловатт мощность йола, йказа дальнен оборудованнеца кийчъа теплоэлектростанци.

Лигнит дукха йоаллача Горь яхача моттига хьалъеш я цу дарегІарча доагорда болх бергбола электростанци. Цун мощность 1 миллион 700 эзари киловатт хургья, вешта аьлча 1938 шерага кхаччалца хиначa ерригача электростанцей мощностал дказа дукхагІа хургья.

США-а сионистски «Лобби»

ВАШИНГТОН, 26 май. ТАСС корр. А. Меликана хьахойт:

Израиле кхыча мехкашкарча гІулакхий министр Эбан США вена хилларца дувзаденна ший болх айбаьб цу мехка «Лобби» яхача сионистски организаце. Израила кхы а гоаз залаон кхане финансови новкъостал дарi дІа а дехаш.

«Бнай брит» яхача дунен халкъашта юкъерча совета хьалха лиинача генеральни секретаре Сол Джофтеста аьлар, формально «беркатерча гІулакхан дунен» доархІаш хинача цу организацех произвольни политика гера даь баьккаб сионисташ.

Вашингтонерча израильски посольствас тІакъожам а доаттаву, хьалхе а делаю «Бнай брит» яхача а кхыча сионистски а организацей балха. Цар балха юкъе дикка моттиг дІалоцу Израила деча финансови новкъостало. ХІара шера ишта луш долча «сагІай» сумма къовстаю, премьер-министр юкъе а волаш, израильски правительства членаш. «Жугтий агентство» яхача сионистски организаце кулгалхой юкъе болхеш йолча Иерусалимерча «координационни» совета къайлагІарча заседанешка.

Американски сионисташа хьайлакхухь «Израила долча новкъостала Фонде» кхухьийтача ахчан переводий сумма. Цхьабакъда, кепайоазоно деча ховмех, 1967 шера дениз американски сионистски организацеша Израиле дальнйтад 500 миллион доллар. Духьал укх шера деррига дунен тІарча сионистски организацеша гулде дерхІ 500 миллион доллар, цунах доккха дакъа США-ва дохьийтаргда.

Кепайоазоно беча ходмех, «ВІашагІкхийтта жугтий тІахьехам» доллараш Тель-Авиве ухаш дола кепттеов канал да.

Кхыча мехкашкарча гІулакхий сенатски комиссе председатела У. Фулбрайта белгалдоаккхар «ВІашагІкхийттача жугтий тІахьехамо» гулдеча ахча Израилега «долла хІама доа, кхыметтел гера а», аьш хулийташ хилар.

США официальни Іаьдало новкъостал ду сионистски организацешта. Іаьдало юкъе а белла сионистски организацеша шІогІа хьекхеш произвольни дамаошаш йир сенаторашти конгрессменашти хьалхашка укх шера дукхарь бетта.

ИЗРАИЛЬСКИ ПРОВОКАЦИ

БЕЙРУТ, 26 май. (ТАСС). Селхан юхе а тІехьана балхах Ливана къулбехьен доазув доккхир израильски агрессораша.

Ливански тІема командоване шикало хоам беш махиллара, моттигерча хенах 12,45 сахьат даьлча израильски эскар танкови подразделенеш Яруи яхача юрта юхе гІолла (Бинт-Джабейль яха район) ливански территоре тІа кьлар. Цу хана израильски авиацен артиллерех дов дир цу района. Ливански эскаро юхадухьал втта дов дир.

Бинт-Джабейле тІом дІахо беш ба.

МИШТА САЛОІАРГДА БЕРАША

Инстедаьннар морг да дешара шу. Кхоанен лоамен шин дийнахь школе бахача баьннаб дешархой. ТІаккха дІайолалу біарчача шера уж хьийжа яхкацара каникулаш. Кхаь бетта тайп-тайпарча моттигашка салоІаргда цар.

Цу тайпарча моттигех бераштa эггара дукхагІа езаш я пионерски лагераш. Церех цхьаяраш тахан а тІехьа бераш чуэца кийча я, Хьаьлла лоадам боаццаш хІама маря ца эшаш я вожаш. Цу гІулакха тохабеннаб Шаьля районна Серженн - Юртарча «Дружба», «Горный ключ» яхача лагерашка. Тийша хила метаргыа шоай хьалхара сезон цу лагерашка деррига кхоачамаца дІайоласргхилараха.

Цхьабахьда, цхьайола пионерски лагераш сезонага кийчлуш хле а берат чуэцара еррига а Іалашо яь аргйий - хьогІ аьнна хеталуш да. Хьалхаргьа вай Урус - Мартана района Щалажи юрта йисттe улла «Раздолье» яха пионерски лагерь. ХІара сезонагІа 550 бера салоІ укхаза, хІаьта біарчача ахкан — 1600 совгІча сага. Уж да дукхагІча даькъе просвещене, культура болхлой, республика энергоуправлене предприятей болхлой бераш. Мишта кийчъенна лагерь уж чуэца?

Лагере йолча еррига а 25 корпуса эшаш йола ремонт яь йисте баьннаб. Лоадама хІама ца эшаш кийча да пионерски ціа а. Эшача оборудованеца Іаламаьй кухни, ишта столови. Кийчъяьй футбольни, волейбольни, баскетбольни площадкаш. ЗІамагІдолча бераша лаьрхІа бурчолгаш, кхыдола ловзараш а кийчдеш боахк лагере.

Цхьабикьда цхьа дош да чІоагІа лоархІаме. СалоІачарча хица Іалашо мишта ергьа хоеш дац укхаза. ХІана аьлча гІулакх укх тайпарa да. Хьалха Іаламо ше йоаэ хила Іалашо. Іалшмате хоза дуккуьвла хьасташ дар лагера гоннахьа. Соакк лекъад уж хьасташ. ЧІоагІа хало эзар цу хена лагере къахьегаш хиначa болхлой персонало хий ца хилар бахьан долаш. Кхьачахьара хьатІаккхахьа дезаш дар из.

Укх шера а из бала лелабе безаргбоаца гІулакх віаштІехьдаккха дезаш дар. Цудухьа хий даккха бурув тоха лаьрхІар лагера доазон тІа. Уж балхаш де тІаднллар «Чеченингушводстрой» № 1 йолча дІа-хьа лелача механизированни колоннана. Апрель бетта юххьанка дІалоладир бурув тохара балхаш. Цхьабакьда таханарча дийнахь уж юхье а кхачалац.

Уйла о еза цу деша «Чеченингушводстрой» кулгалхоша а ПМК-1 болхоша а.

Цхьаькха а ха дувца дезаш. Даь - нхи ди ахар мо ха мара яц бераша салоІам дІаболабе йисар. Царца цхьача лагере хьабахка безаш ма бий воспитателаши пионервожатеши. Бакъда тахaнарча дийнахь хила безача педагогех укхаза ахкан эзмалахь болх бе белгальаьр верриге а 30 процент хиллал саг мара вац. Цу гІулакха бехтокхаме яр республика просвещене министерство я. ХьагІучох из цу бехтокхамерча гІулакха сагота воаццаш санна хетaлу. ДІаяккха еза из уйла просвещене министерства болхоша. Сиха оарцагІбовла беза пионерски лагере мел эша педагогаш (воспитателаш, пионервожатеш) къоаста а баь дІахьожабара. ТІехьдиккха йиш яц из лоархІаме а бехтокхаме а гІулакх.

А. ЦИЦКИЕВА.

МАЛГІАБИКА РАЙОНЕРА ХОАМАШ

«Ленина байракх» яхача газета тІара

ДОЯРКА ТОЛАМ

«Кавказ» яхача колхоза къахьегамхошта дика йоаз доярке Глушакова Тамара ціи. 7 шу совгІа та я цо шурий-товарни ферме болх бу.

Юбилейни шера хІара беттача Іаттагаре 2.200 килограмм шура яккха лаьрхІад цо, планех 2000 килограмм мара йоацача. Баь бетта хІара Іаттагаре 1.048 килограмм шура а йоаккхаш ах шера задани кхоачашъяь яьнна коммунистка Глушакова.

ДЕШАРО ДЕННАД

Тохнама хІоарге бурув деттача контора «Знание» яхача кружока ладувгІархой дешара шу чакхдаьннад. 20 комсомолец занима цу кружока пропагандиста Халухаев Мухьмада хьехаш.

Яьча итогаша гучадаьккхад къонабарий идейни знанеш дикка лакхъенна хилар. Цу шера цар Іомадир «Советски Іарбдала эргІемара деккараш», «Йоккха почин», «Кагирхой Союза декхараш», «Мишта вІаштІехьъаннла эза аьа яха В. И. Ленина балхаш. Итогаен занитеш йолча деношка ум балхаш довшхаш дукха дийцар комсомольцаша Т. Бубненкос, С. Булгучева, Н. Дерзвинкос, В. Радченкос, дукхача кхычар.

Пайдане хилар из дешер комсомольций къахьегама оасарле ленкъара а. Шоаш Іомаяь теоретически знанеш балха юкъе хаухьеш къахьег хІанз кагирхоша.

Белгалваккха хоагІа пропагандист М. Халухаев а. Ше цу кружоне болх бу хьалхара шу мара деца а, хІара занитена цІенхашта кийчо еш, материал дешархой кхетаргбоча тайпара хьийлар цо.

КОТБАЬННАРИЙ ЦІЕРАШ

Дукха ха йоаццаш «Малгобекнефть» мехкдаьтта промыслови управлене ВОИР-ех НТО-и цхьаьхинача заседане дикагІвола рационализатор белгалеш хиннача конкурса итогаш йир.

1969 шера апреле дениз 1070 шера апреле кхаччалца хилар из конкурс. Цун керттера декхар — НПУ техника - экономически хьокхамаш лакхдара тІаберзабаьча берригача творчески балха хьнкар кхы а айдар.

Итогаш еча херте лаьдаяр хІара рационализатора еннa предложенни цунах баьнна пайдех.

Конкурсо котбьконнраштa 6 поощрительни преми хьожаьяр.

Хьалхара преми а йоаккхаш котбаьлар скважинашта капитальни лаьтташ кІалхарен ремонт ена цаха воккхагІвола инженер М. Влкзько, бурув деттача контора керттера техник А. Кусков. Цар тийнача предложенешa баь пайда 10.900 сом ба.

ШоллагІа моттиг яьккхай транторни цеха начальника Б. Иванова, мехкдаьтта промыслови управлене РИЗ отдела воккхагІволча инженера Х. Тутаева.

ХЬАЛЪЕШ Я ДОАКЪАРА ЦЕХ

Хьайбаш кусоцадь кхоабеча хІара шера Бесланерен Грознерен барда хьанхахьа езаш кулар «Ингушский» совхоза боахама къахьегамхой. Цу гІулакха лаьрхІа 10—12 автомашина Іалешъа езар. Цу хьисапе Іалашдаь доакъар геттара деза зул.

ХІанз совхозе кормоцеха лаьрхІача оборудованена монтаж еш я. ДІаоттадаьд парови яьш, чуйоллаш латт газ. ХІара дийнахьи бусй 40 тонн барда кийчбе йиш хургья цу цехо болх дІаболабича.

ДЕПУТАТАЛЛА ХОРЖАЧА КАНДИДАТАЩА ВІАШАГІКХЕТАР

Укх деношка Серго Орджоникидзе цІерагІча клубе партийни, профсоюзни, комсомольски организацей викалаши, МалгІабика города общественности вІашагІкхийтта хилар № 417 йолча Сунженски хоржамий округе гІолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла хоржача кандидатана Темурзиева Розайца.

Собрани хьаьлл ГК КПСС хьалхарча секретара Д. П. Санькос. Цул тІехьагІа къамеьл даьча Р. Темурзиевай доверение школе - интерната завуча В. М. Демиденкос гулбеннараштa дІадийцайт доярке биографи.

Укх шера хьалха хоржамашка дакъа лоацача Нальгиев Аюпа, Мельникова Татьянас, бурув деттача контора профсоюза комитета председателa Т. Кулбужева, шоллагІча мехкдаьтта промысла инженера С. Паука, «Алханчуртский» совхоза экономиста А. Барахоева, кхычар белгалдир Роза бакъйола халкъа воІ хилар, цун тайп-тайпара наказаш а тийлар.

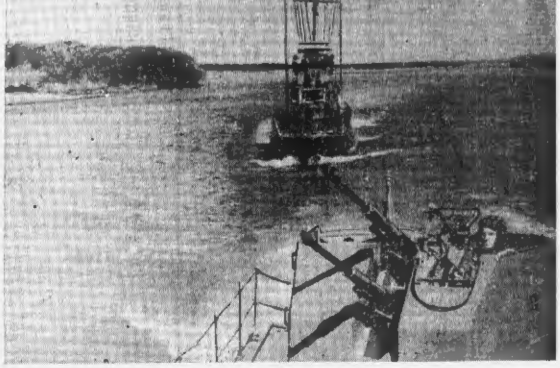

Доазонна йистера Краснозаменни Тихоокеански округ.
СУРТА ТІА: доазонна йистерча хи тІа ха деш йола кемаш.

Ю. Муравина сурт.
ТАСС фотохроника.

КРАСНОДАРСКИ КРАЙ. Укх шера Адлерера дениз Анапе кхаччалца болх беш еррига а 142 эзар моттиг а йолаш 5 эзар кафеш, столовеш, ресторанеш, общественни кхачен кхьйола предприятеш, хургья.

Укх тІеххьарча хана Кубана курортни зонашка хьаьннай «Къона хьайра», «Кавказский аул», «Баьццара попугай», кхьйола экзотически цІераш йола ресторанаши кафеши. Новороссийски юкха Анапски шоссена уллув йоала наь чухьеккш «Лесника хижина» яхача кердача ресторана реклама. Автомобилисташта автостоянке а я укхаза.

Сурта тІа: эрсий туьяца, маькхаца, кхасаца хьоьшуой тІанйбу укхаза «Лесника хижина» яхача ресторана официанткаша Анна Соколовас (аьрдехьаръяр) Любовь Каверинас.

В. ШУЛЕПОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

АВТОЛАВКА-КХАШКА

50 гаргга автолавка я Нохч-ГІалгІайчен колхозашкен совхозашкен чуйнна болх беш боахкача къахьегамхошта гІулакх деш. Кхай тІарча станашка, тракторни бригадашка, бежа Іуьштa, доярсашта эша товараш кхуь цар.

ДикагІболча автолавка лелачарех лоархІаш ва Наурски района Межидов Вака, Назтеранки районера Юсупов Тута, Урус-Мартанера В. Техносултанов, Грозненски района М. Гелогаев, кхыбараш.

С. ВОРОНИН.

Спортивни хоамаш

МОТОБОЛ

Дукха ха яц вай республике мотоболех ловза йолабенна. Дале а хІанзле ше йолга хьахойташ я спортивно - технически клуба «Искра» яха команда. «Б» класса группе ловзаш Российски Федераце хьалхале яьккхар цу команда. ХІаьта укх деношка шойцига баьхка хьаьший — Зеленокумск яхача городера мотоболисташ тІаэцаш бар грозненцаш. Укхаза хилар Къилбаседа Кавказа хьалхале яккхара яьхаш. Юххьанца дика ловза болабенна вай спортсменаш ахь чакхъяллелце тампаш лох иа еш лайзар. Бакъда аьттув балакзир вайчар цу віашагІкхотаре котбовла. Цу командеца цхьаькха а ловзар хургда грозненций.

СПАРТАКИАДА ЗАЧЕТАХ

Дукха нах гулбеннабар шоаттадийнахьи кіирандийнахьи Грознерча С. Орджоникидзе цІерагІча сталнове. Республиканскн спартакиада зачетах бІгачен езачен атлетика «Труд» общества финальни дихьаш хилар укхаза.

Юххьанце белгалъьялар химкомбинатен Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводен командаш. Дика хьокхамаш гойтар цар хьаьй хьалхарча дийнахь. ШоллагІча дийнахь белгалбьялар «Старогрознефть» НПУ спортсменаш.

Итогаш йача командни зачетах хьалхарча группе котало Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективага кхаьчар, шоллагІча моттиге «Старогрознефть» НПУ-и кхоалагІча химкомбинатех спортсменаш ба. ШоллагІча группе хьалха ба радиозавода къегирхой, кхоалагІча группе ацетоннобензинови завода коллектив.

Дика хьокхамаш гойтар дукхача спортсменаша хІоралe хьалхара моттиг яккхара хиннача аьхашка а. Ядро дІакхоссача котбаьлар Т. Пироговаи (слюдяной фабрика), Р. Торкути (химкомбинат). 1500 метр удаш 4 минути 31 секунд мара йоаннзар Н. Белородовас (химкомбинат).

О. НИКОЛАЕВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грознен хувцалуш моржаш а йолаш, йолаш а йоацаш, малхбузехьара гІавххьача бойраме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республика гІолла 15—20, Грозне 17—19 градус йовхал йолаш хила а тарлу. ДІахорча шин дени шин буси хувцалуш моржаш а йолаш цхьаццайолча моттигашка даьгІо цхьан юкъа догІа а дехаш, ды а къуякъаш ха хила а фегара температура буйсашка 7—12, деношка 18—23 градус йовхал йолаш хила а тарлу. Метеостанци.

Редактора зам.
А. А. МЯКИЕВ.

КОНКУРС КХАЙКАЮ

Нохч-ГІалгІай АССР просвещене Министерства конкурс кхайкаю 4—6 классашта гІалгІай меттал учебник отталаре. (объем 15 печатни лист).

Жюре 2 преми оттаяьй:

I преми — 200 сом.

II преми — 150 сом.

Арахеца могадеча, дикагІаьлча учебникий автораша Нохч-ГІалгІай книжни издательства договор ду.

Шин интервала юкъе а юташ листа цхьан оагІорахьара язъе еза учебникий кулгайоазон шин экземплярагІа Нохч-ГІалгІай АССР просвещене Министерстваге хьадоаккхийт тІеттаь девиз йолаш (г. Грозный, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета ціа). Царца хила деза изамо девиз а йолаш, авторий фамилеши адрасаши тІаяздаь письмо беттаж.

Кулгайоазош хьачудала дезаш йола эхара тІехьера ха — 1971 шера 1 март.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО
28 май

6.30 — «Юрта зІанараш» (гІалгІай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.22 — Иллеш оаа К. И. Шульженкос. 8.45 — СССР лакхехьарча Совете хоржамаш дарга. Парте дош наха юкъе (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.15 — Біухой дехар кхоачашдеш оттаду концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — ГІулакх деш бе халкъа контролераш. 17.15 — «Халкъа кандидат» яха радиоочерк (гІалгІай меттала). 17.30 — ГІулакх деш бе халкъа тІехьожам (эрсий меттала). 17.45 — «Шуй кьонар» яха радиоочерк (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Ашараш. 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
28 май

18.05 — Бераштa фильм. 18.25 — Шелковски музей (нохчий меттала). 18.45 — Телекердадараш (гІалгІай, эрсий меттала). 19.05 — «Шайхача тоазала адамаш». Киноочерк (нохчий меттала). 19.10 — Киножурнал. 19.20 — Нохч-ГІалгІай музыкальни фольклора 3-ча тома оагІонаш тІара. 19.50 — Телевизионни пункт. 20.00 — Шоана, зІамига бераш. 20.10 — Дунен кьхера хьал. 20.30 — «Жаннамий котел» яха художественни фильм.

РАДИО
29 май

6.30 — «Юрта зІанараш» эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» яха газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.22 — Кубански йиш. 8.45 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Концерт. 17.00 — Хьамсарча мехках лола иллеш. 17.45 — Вай индустриальни мехк (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Ашараш. 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
29 май

18.05 — Бераштa. Фильм. 18.35 — Александра Павловна — оператор. 18.50 — Телекердадараш (нохчийн эрсийн меттала). 19.10 — Хоамаш. 19.15 — Киножурнал. 19.25 — 1970-ча шера Ленински преми лауреаташ. Хатыне мемориальни комплекса хьакхелларaш. 19.40 — Шоана, зІамига бераш! 20.00 — Юрта клубе (нохчий меттала). 20.30 — «Зима». Информационни программа. (ЦТ). 21.30 — Доазон йистера хьунагІа буйса» яха художественни фильм.

КАЛУГЕРА ХЬАЬШИЙ—ГРОЗНЕ

ДоттагІий гастролеш

1970 шера 30 мае Грозне дІайолалу А. В. Луначарске цІерагІча Калужски пачхьалкхен драматически театра гастролеш.

ЧІоагІа кийчлу тхо грозненски зрителашта, республика къахьегамхошта хьалдашка отта.

1777 шера дилладь А. В. Луначарске цІерагІа дола Калужски пачхьалкхен драматически театр. Сийрда оагІош кІезига яц цун биографена юкъе. Цул примосткаш тІа лайэаб Ермоловай, Щепкиня, Садина а Стрепетова а санна бола цІи хеза эрсий сцена гоазанчаш.

ХІанз театра творчески состава юкъе — РСФСР халкъа артистка, 50 совгІа шу сценан дІаденна Валентина Иосифовна Никитина, город Калуга сийлахь гражданин; сцена мастераш — РСФСР заслуженни артисткаш Блажнова Ирина Сергеевна Вилеева Полина Георгиевна, артисткаш — Белинская Наталья Дмитриевна, Исупов Алексей Николаевич, Урусов Виктор Иосифович, Марьянова Ольга Дмитриевна, Власов Александр Алексеевич, Кашаев Игорь Сергеевич, Пасс Григорий Львович, Воробьева Галина Гавриловна, Шевченко Григорий Сергеевич, Каурова Евгения Яковлевна, Антонова Тамара Ивановна, Евдокимова Татьяна Ивановна, Романовский Владимир Иосифович, Папуш Анатолий Харлампиевич, Черятова Зоя Михайловна, Байдукова Алина Константиновна, Давыдова Валерия Анатольевна, Алексеев Валерий Михайлович, Нраймушин Виталий Николаевич, Лютиков Владимир Афанасьевич, Очаговия Эмильянио Лоренсович, Долгих Лариса Петровна, дукха кхыбараш.

Театра керттера режиссер ва Литовски ССР искусствай заслуженни деятель Владимир Михайлович Каплин, керттера художник — РСФСР искусствай заслуженни деятель Иван Семенович Григорьев.

Тха спектаклий режиссерашш уж уттаераша ба ишта БАССР искусствай заслуженни деятель Николай Сергеевич Ульянов, Александр Александрович Ермак, Олег Ефимович Заряннин, художникаш — Эрик Генрихович Моранпиллгвич, Иван Михайлович Калинин, Владимир Абрамович Лаповок, Мария Ефимовна Степанова.

Тха театра спектаклаш біаргайинай Советски Союза дукхача городашка.

Аллха укх тІеххьарча шерашка из хиннад Москве, Таллине, Вильнюсе, Петрозаводске, Иваново, Воронеже, Симферополе, Херсоне, Могилеве, дукхача кхыча городашка. Массанахьа а тхо безаме тІаэцар, дика терхалдора, цудухьа тхоашта из могта дикагІа ловзд гІертар тхо цу массанахьа а, советски зрителашта хьалхашкара тхоай боккха бехктокхам кхета а беш.

Деррига советски халкъ а деррига прогрессивни адамаш а санна, В. И. Ленин ваь 100 шу дизара чІоагІа кийчо еш дездеши хилар А. В. Луначарске цІерагІча Калужски драматически театра коллектив, цу дезача денна никъадолхаш оаха вай занилахь хила йоагІаш йола спектаклаш кийчйир, сцена тІа хьахьийкхар хІеззара нах, коммунистически общество хьалъеш боахараш.

Фу гойтаргда оаха Нохч - ГІалгІайчен зритела:

Тха репертуара юкъе я советски наьха къонахчали денали хьахьокхаш йола спектакль — из Ленински преме лауреата С. С. Смирнова «Сова біаргабайна нах» яха пьеса.

Оаха гойтаргья «Льгтта» яха, изамо цІи я йолаш советски писатела Николай Виртас язъьйча пьесах оттаяь спектакль. Дукха планеш йолча цу сийрдача спектакло хьахьокх Тамбовщинера кулаций мятеж хІалак хилар а ленински хьехама котало ена а.

Тха репертуара юкъе я шаккха а дергйоаца сийлахь - воккхача английски драматурга В. Шекспира «Отелло» яха трагеди. Гуманизма сийлахь - йоккхий иллеш, сага уйлай чулоацам сийлахь - боккха хиларах тешилга вай советски обществa моралаша тарлуш хиларах герга вай вайна тахан Шекспир.

Оаха шоана гойтаргья Советски драматурга Щеглов Джитрей язъьйна «Дарз» яхача пьеса тІара шей хана вай мехкарчен доазол дехьарчен дукхача театраша оттаяь хинна я тахан а тІехьа боавза бола боккха безам шийна тІаэза йола а спектакль.

«Дарз» яхача пьесо дуви Забайкалье советски Іаьдал оттадарах, характераш вІашдухьалъоттарах.

Шоана біаргагургья «Космонавты» яха, изамо цІи а йолаш московски драматургаша Геннадий Семенихинеи Юрий Малашевеи язъьйча пьесах оттаяь спектакль. Из спектакль укх шера Советски Союзе дукхьаща оттаьй Калужски театро. Цу тІара бараш берригаш а санна советски, къонахчал долаш, цхьабакьда, Даьхен духьа массаэрдараш санна доаца хІамаш, деналера гІулакхаш карагІдувлаш бола нах ба.

Шоана біаргагургья «Пана Дульскай мораль» яха, изамо цІи а йолаш гІоръяьннача польски драматурга Габриэль Запольскайс язъьйча пьесах оттаяь спектакль. Цу мещански трагически комедеца хьахьокх адамашцара пабезам къайлаккхухьаш долча буржуазин дукен эзжели моттадолийташ дола дика дог-уйлен.

Тха репертуарацa — «Эзоп» яха прогрессивни бразильски писатела Г. Фигейредо драма.

Спектакла юкъмоттиге латт шаккхо а лелга ца хьахка проблема. Фу маІан долаш да сага пахар, шоай духьа вахе 'а вала а метаргволаш дола деза хІамаш мичад?

Фигейредос ший пьеса тІа жоп лу. Мел хинна а вІаштІехьа долча вахара паргІато эш.

Хьокха оттаергья дух гучадоаккхаш йола сийлахь-воккхача эрсий драматурга А. Н. Островске «Тоамбола кьонаха» яха комеди. Цу тІа юиц капиталистически, буржуазин общество хьахилйта ахка оамалаш.

Оаха шоана еича спектаклашта юкъе я сакъердаме, музыкеи халхарши долаш йола «Дошо къажкъайг» яха Е. Пермяка представленеа а бераштa лаьрхІа В. Лифшитзи, И. Кичановаси язъь «Аленушкеи салтен» яха пьеса а.

ЧІоагІа дегаш тохаденна а долаш хьеж тхо занавес хьалъяь лургдолча минуташка.

Шо біаргагорга сатесса да тхо, город Грознерен сий долча Нохч-ГІалгІайчен республикерен деза зрителаш. Тхоай театра спектаклаша шун самукъадаккхар догдовзаш да тхо.

Р. ПОЛОГОНКИН,
А. В. Луначарске цІерагІча Калужски драматически театра директор.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (2-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам. — 3-30-11; бехктокхама секретаре — 3-34-30; партийни вахарен, культурен, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта боахамий письмой отделий—3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (2-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05105. Заказ № 3442.